

Војнопензионерске теме и дилеме

ОДМОР
У ЗАГРЉАЈУ КОРОНЕ

Главне теме ових дана су разбуктавање смртоносног вируса у готово свим крајевима Србије, понајвише у Београду, и где провести годишњи одмор у околностима када пандемија не јењава. Остати у својој земљи главни је императив који се може чути широм света.

Вирус који хара планетом, по свему што се до сада зна, изненадио је, па чак збунио, и научнике и лекаре. Када се прошле јесени корона појавила на далеком истоку, а нарочито почетком ове године, стручњаци су искрено говорили да о том вирусу мало знају. То је чудно деловало, јер наука је током векова толико напредовала да је решила многе ребусе, па чак и тај који се односи на нову инфективну болест, што у последњих неколико месеци сеје смрт.

Године 2019, Министарство здравља и социјалне помоћи при администрацији Доналда Трампа, председника САД, извело је симулацију пандемије „Гримизна зараза“ и у њој је замишљено да пандемија грипа почиње у Кини, те да се шири по целом свету. Симулација је предвидела смрт 586.000 људи само у САД.

Ако се најпесимистичније процене у вези с ковидом-19 остваре, много боље именована „Гримизна зараза“ изгледаће као мајчи кашаљ.

Патогени вируси су, како је забележено у светској литератури, веома ефикасне масовне убице, зато што су у стању да се саморепродукују. По томе се разликују од других великих претњи по човечанство.

Сваки метак који у рату убије мора бити испашен и мора пронаћи мету. Већина природних катастрофа просторно је ограничена: земљотрес у Индији, на пример, не може директно да вас угрози у Србији.

Али када вирус – као што је нови коронавирус – инфицира домаћина, онда он постаје ћелијска фабрика која производи вирус.

У Србији је почетком маја, после јакот мартовског таласа, изгледало да ће смртоносни вирус бити побеђен. Стручњаци су говорили да ће повећање спољне температуре „уштројити“ ковид и да ће еволуално, с јесени, наћи нови талас којег треба спремно дочекати. Нажалост свих нас, преварили су се. Поново је букнула епидемија и то жешће него што је то било током априла ове године. И, ево, средином јула хара ли хара, односећи свакога дана и до 20 живота. Букнула су нова жаришта, активирана су стара, а кретање људи права је бомба за ширење заразе. Оболели углавном имају тежу клиничку слику. Наши грађани, већ пословично недисциплиновани, брзо су прешли на стари режим, који није предвиђао било какве мере заштите.

Ни Светска здравствена организација, ни научници који се баве проучавањем вируса, нису кадри да одговоре на читаву па-

лету питања. Чак је под знаком питања дали су истраживања којима се они баве у функцији проучавања вируса или пуког баљвања науком, по принципу ако се ствари поклопе биће и резултата. Иако је прокламована заједничка борба против корона вируса, на глобусу се не „оцртавају“ значајнији продори. Пажња научника усмерена је на проналажење ефикасне вакцине, што се до сада баш није тако снажно манифестовало. Попут трке у наоружању на сцени је комерцијална трка, то јест покушаји развоја вакцине против ковида, како би се стекао капитал. У игри за велики профит је готово седам милијарди могућих потрошача вакцине, па када се то помножи са њеном будућом ценом, добијају се велике бројке.

У више светских центара остварени су почетни резултати у развоју вакцине. Не где се стигло и до примене на добровољцима, али је питање колико су та решења добра, то јест делотворна. Без дилеме само вакцина може поуздано да заустави нове налете опасног вируса. У медијима широм света оглашавају се познате личности које говоре о томе да, на пример, неће прихватити вакцину која има било какве везе са Билом Гејтсом, а да ће се радо заштитити оном вакцином коју произведу кинески стручњаци.

Пре неколико дана обзнано је да се у Србији очекује нови талас у вируса у новембру ове године. С обзиром да се у то време очекује и сезонски грип, удруживање са короном донело би велике невоље. Због тога ће сви они који се сврставају у ризичне групе, обавезно морати да се вакцинишу против грипа. Истом третману биће изложени и војска, полиција, здравствени радници, сви они који раде на шалтерима и деца до 12 година.

Тренутни талас смртоносног вируса, иако се то није очекивало, произвео је пораст тежих случајева и за разлику од оног што се одвијао током марта и априла. Веома масовно је погодио младе, што је ново изненађење. У претходном периоду умирале су временске особе, а сада је све више оних средње генерације, па и млађих. Постигнут је рекорд заражених чије лечење обавезно изискује респиратор. Вирус није ослабио, јер по ефектима који чини у људској популацији, може да се каже да је чак и ојачао.

Стручњаци упозоравају да је у затвореном простору обавезна маска. Према важећој теорији, ако сви у затвореном простору носе маске, могућност заражавања сведена је само на један одсто. Зато тре-

ба бити строг према себи и чинити то што лекари кажу. Друга мера је поштовање дистанце од два метра, а трећа је често прање руку. Треба схватити да је придржавање ових мера кључ за опстанак. То треба озбиљно схватити јер није реткост да су од ковида до сада оболеле комплетне породице.

Занимљиво је оглашавање Светске здравствене организације која тврди да се корона вирус преноси и ваздухом. То говори да би маске требало користити и на отвореном простору. Светска организација се 13. јула огласила апелом да владе земаља у којима се упорно шири вирус, треба да предузму ригорозније мере на његовом сузбијању, то јест да обезбеде да се убрзано не преноси на здраве особе.

Треба бити спреман на суживот са коронам у наредним месецима, а по неким и у наредним годинама.

Уколико се у Србији вирус обузда до краја јула, на годишњи одмор ће моћи да се оде током августа и септембра. У европским метрополама и развијеним земљама Запада, грађанима се саветује да не путују у иностранство, већ да одмор ове године проведу у својим земљама.

И у Србији се путем медија указује да овога лета, сигурности ради, не треба путовати у иностранство. Сведоци смо да су пре неколико дана, када су на кратко била отворена граница Грчке према Бугарској, многи из Србије похрлили према обалама мора пријатељске земље. У појединим туристичким групама тестирањем је утврђена зараза вирусом, па је због два-три случаја појаве ковида, у Србију враћена читав група. После тога Грчка је за грађане Србије затворила своје границе.

Зашто не треба отићи из Србије овога лета?

Ако вас, не дај боже, закачи вирус корона, лечење у другим државама је веома скупо. Повратак у земљу јавним превозом у тим случајевима је мисаона именица, јер у исти простор предвиђен за превоз људи не могу здрави и заражени.

Србија је препуна природним лепотама. Располаже и довољним капацитетима за смештај годишњеодромца. Летње ферије се могу провести крај река и језера. Планине маме и у ово летње време. Последњих година унапређен је сеоски туризам. Заиста је много комбинација за свестрани одмор.

УНЕСКО је ових дана Национални парк Ђердал прогласио за први геопарк у Србији, каквих је до сада на нашој планети свега 15. Нека се свако запита шта то није видео у Србији, па нека тако и планира одмор своје породице.

Чини се да су оживела запуштена сеоска домаћинства јер су у њима дошли варошани који годинама тамо нису залазили. Током пандемије, показало се, сеоска домаћинства су најлакше поднела сва ограничења која је проузроковао вирус. Зато је једна од препорука да се сви који су у прилици одмор проведу у завичају.

Ситуација налаже да разум сваког појединца дође до пуног изражаја. Треба се сачувати од пошаста која прети. Биће прилика за одмор у иностранству и по мери жеља сваког појединца.

Будимо одговорни!

Звонимир ПЕШИЋ

Обраћање председника УВПС Управи за војно здравство МО

ПИТАЊА КОЈА ИШТУ ОДГОВОРЕ

Председник УВПС Љубомир Драгањац упutio Управу за војно здравство МО писмо у вези са организацијом војно-здравствених установа. С обзиром на интересовање војних пензионера и на питања која су покренута, допис доносимо у целости.

Након укидања ванредног стање велики број војних пензионера и корисника војних пензија обраћа нам се питањима везано за остваривање права на здравствену заштиту:

-Здравствени картони за кориснике здравствене заштите у ВМЦ Карабурма (пре свега Звездаре и Гроцке) пребачени су на ВМЦ Славија.

- На дате телефоне скоро је немогуће заказати преглед, а долазак без заказивања је непредвидив јер и поред чекања од више сати тешко се може обезбедити пријем.

-Скоро идентична ситуација је и са коришћењем специјалистичке заштите (на ВМА не примају, а на ВМЦ Нови Београд веома је тешко то остварити, без могућности да се обезбеде дијагностички поступци ако су потребни).

-Посебан проблем је коришћење терцијалне болничке здравствене заштите. Пацијенти који су због веома озбиљних здравствених тегоба (малигних обољења, операције и других потреба) били заказани пре ванредног стања, враћају се са ВМА.

Молимо вас да нам због ургентности решавања овог проблема – елементарног права на коришћење здравствене заштите доставите прецизне информације:

-Где и у које време може да се користе услуге примарне здравствене заштите (општа пракса, стоматологија, педијатрија, гинекологија)

-Исто је питање и за специјалистичку здравствену заштиту и рад ВМА.

-На које бројеве телефона и које време се може заказати преглед или добити информација.

Пензионери су и у пандемији корона вируса доказали да су веома одговорни, трпељиви и солидарни. Али сигурни смо да разумете хитност решавања ових проблема, те вас молимо за одговарајуће информације, како бисмо могли да са њима упознамо војне пензионере и кориснике војних пензија.

Одговор Управе за војно здравство МО

КАБИНЕТИ И ДАЉЕ У САСТАВУ ВМА

Начелник Управе за војно здравство МО генерал-мајор Угљеша Јовичић упutio је одговор на писмо председнику УВПС Љубомиру Драгању следеће садржине:

Због пандемије изазване корона вирусом, Управа за војно здравство МО донела је низ мера у циљу спречавања ширења вируса, а једна од њих је привремено премештање појединих кабинета Специјалистичке поликлинике Војномедицинске академије у објект ВМЦ Нови Београд. Наглашавамо да су кабинети само премештени на нову локацију, али и даље остају у саставу ВМА која је одговорна за организацију рада кабинета.

Свесни смо да је у почетку били проблема у раду тих кабинета, али након предузимања одређених мера ситуација се нормализовала, тако да сада раде сви кабинети осим пулмологије и очног кабинета. Новина је да сви кабинети раде сваког радног дана, а телефони за заказивање прегледа се налазе на сајту Војномедицинске академије.

Што се тиче Вашег предлога да се Специјалистичка поликлиника Војномедицинске академије врати у објект ВМЦ Нови Београд, обавештавамо Вас да то планирамо да урадимо у наредном периоду када се за то буду стекли услови односно када епидемиолошка ситуација то буде дозвољавала.

Одликовање је уручено ћерки доктора Миодрага Лазића Нини Вујошевић

СПЦ постхумно одликовала чувеног хирурга

НАРОД ПАМТИ ДОБРОЧИНТЕЉА

На Видовданској академији, која је одржана у порти Саборне цркве у Нишу, постхумно је додељен Орден Светог Романа доктору Миодрагу Лазићу, хирургу напаћеног српског народа.

Епископ Нишки Арсеније је чувеном хирургу доделио најзначајније признање Нишке епархије СПЦ, јер је својим деловањем, примерним обављањем позива, као и исказаној љубави према својој цркви то одиста заслужио. Епископ Арсеније је истакао, да се сећамо једног хероја, који је себе предао на олтар отаџбине, служећи својим ближњима, испунивши речи Христове „Од ове љубави нико нема веће, да ко живот положи за пријатеље своје”.

Велики хирург и човек је изгубио своју последњу битку против

подмуклог непријатеља корона вируса.

Ћерка доктора Лазића, Нина Вујошевић, примајући орден Светог Романа, истакла је да њен отац представља симбол невероватне приче о херојству у времену када се заборављају праве вредности, а Орден је подсетник свима нама да следимо његов пут, да будемо хумани и несебични, да Срби чувају своје хероје од заборавља, а њима у част да певају „Марш на Дрину”.

Видовданској академији присуствовао је велики број грађана Ниша, свештенство Епархије Нишке, начелница Нишког управног округа Драгана Ситировски, представници Војске Србије са генералом Мирославом Симовићем на челу, а и представници града Ниша.

Мр М. Пантелић

Борци Источног Сарајева у Нишу

ПОЧАСТ ХЕРОЈУ ХУМАНОСТИ

Делегација Источног Сарајева посетила је Ниш, како би одала почит својим хероју доктору Миодрагу Лазићу. Четрдесетодневни помен одржан је на Новом гробљу у Нишу, а делегацију Источног Сарајева су сачињавали градоначелник и председник Скупштине, као и стотинак чланова борачке организације из Републике Српске.

На заједничком састанку руководства два града, разговарало се о заједничким активностима на очувању лика и дела доктора Миодрага Лазића, те да се заједничким улагањем његова књига преведе на руски и енглески језик, с обзиром на чињеницу да то писано дело није само дневник једног лекара, већ и сведочанство једног народа о борби за опстанак.

„Књига и дело доктора Миодрага Лазића имају велику тежину”, истакао је Ненад Вуковић, градоначелник Источног Сарајева. Осим што се сазнаје о његовом раду, у том периоду, његовој хуманости и свему ономе што смо до сада чули, промовише се и истина о Републици Српској и Српском Сарајеву, истина коју нисмо могли више пута да чујемо у претходних двадесет до тридесет година. Стално је промовисана тежа о неким лошим момцима из редова српског народа и великим жртвама бошњачког и хрватских народа, нагласио је Вуковић.

Т. Илијић

Живот посвећен другима

НАШ ДОКТОР ЧАСЛАВ

Само неколико месеци по формирању Удружења, позван је доктор Часлав Антић да брине о здрављу својих колега. Све ове године радио је веома ревносно, одговорно и посвећено, рекао је председник УВПС Љубомир Драгањац

Председник УВПС Љубомир Драгањац
уручио је пригодан поклон доктору Чаславу Антићу

Пре неки дан, није важан тачан датум, испраћен је у другу пензију др сци мр Часлав Антић, човек који је више од четврт века у Удружењу војних пензионера Србије био задужен за здравство. Читаоци „Војног ветерана“ памте га по рубрици *Савети лекара*, коју је годинама успешно уређивао. Када год би се на каквом скупу војних пензионера покренула тема о гласилу УВПС, међу две-три најчитаније рубрике увек је назначавана она коју је обликовао Часлав.

Уз мере предузете у складу са препорукама лекара, окупише се чланови руководства УВПС да би Доктора, како га од милоште зову, поздравили пред одлазак у родне Коларе, на заслужени одмор.

Доајен је у нашој организацији. Само неколико месеци по формирању Удружења, позван је доктор Часлав да брине о здрављу својих колега. Све ове године радио је веома ревносно, одговорно и посвећено. Пролазио је кроз разна искушења. Када би год ко имао нејасноће или проблеме у вези са лечењем, односно са здравственим осигурањем, долазио је код нашег доктора који је то решавао са више или мање успеха, чему је приступао са једнако великим ентузијазмом. У свим гигањима, увек је био на правој страни. Није био само хумани лекар, него и истакнути члан који се залагао за сваки успех Удружења. Радовао се сваком нашем успеху. Указивао је на проблеме у војноздравственој служби. Никада се није ставио на страну струке, ако она није била у праву. Одрађивао је и више од онога што му је по природи посла припадало. Ништа му није падало тешко, када је Удружење у питању, рекао је председник УВПС Љубомир Драгањац и наставио:

—Недостајаће нам доктор Часлав пуно,

али срећом нашао је правог лекара који ће га наследити. Доктор Славољуб Сталетовић му је достојна замена. Осећамо да нам много тога у војном здравству скрипи. То морамо што пре да разрешимо. Цивилно здравство полагамо престиже војно. Заслужио је Часлав да о њему причамо, да му по-

Медицинска рехабилитација

ПОТРЕБНИ НОВИ
ТЕРМИНИ

Председник УВПС Љубомир Драгањац упутио је Управи за војно здравство акт којим се захтева брзо поступање у вези са омогућавањем рехабилитације војних осигураника. Текст доносимо у целисти.

У току ванредног стања због пандемије корона вируса, војни осигураници нису могли да користе једно од права из области здравственог осигурања, која се односи на медицинску рехабилитацију у случају болести или повреде.

Након укидања ванредног стања, неки рехабилитациони центри (РЦ „Горња Трепча“ итд.) обезбедили су нове термине за војне осигуранике и обратили се доносиоцу решења за остваривање медицинске рехабилитације, како би их у складу са законом могли да реализују.

Молимо вас за хитно поступање, како би војни осигураници могли да користе право на медицинску рехабилитацију која им је одобрена.

желимо дуг и здрав живот, казао је Драгањац.

Зоран Вучковић, председник Извршног одбора ГО УВПС, рекао је да је емотивно био везан за доктора Часлава.

—Веома је одговоран човек. Никада није рекао не могу, нећу, оставимо то за сутра, када год је требало да нешто уради. У мени је оставио траг, скоро какав ми је урезао отац. Часлав је радо виђен од свих људи. Остао је човек за пример, рекао је Вучковић.

Доктор Часлав је захвалио на лепим речима.

—Одлазим из ове средине, а члан УВПС остајем док сам жив. Током ових више од четврт века било је више пријатних него тешких тренутака. Тешко ми је пала 2005. година, када су преко ноћи угашени гарнизони, а са цивилним здравством нису одмах склопљени уговори о пружању здравствених услуга... Хвала вам на лепим речима, хвала вам на поклону, видно узбуђен, рекао је Часлав.

Животопис доктора Антића веома је богат, тежак и частан. Завршио је Санитетску официрску школу у Љубљани 1953. године и постао потпоручник, односно лекарски помоћник. Очекивао је да буде распоређен у неки батаљон, као референт санитетске службе, али је првих 20 ранжираних у школи, послато на даље школовање на ВМА, за анестетичаре. По завршетку школовања, одлази у Ниш, на самосталну дужност. Тада је отворен медицински факултет у граду на Нишави. Радио је у нишкој војној болници и упоредо студирао. У болници је имао обавезе када би га позвали да учествује у некој операцији. Тако је завршио три године. Онда је добио стипендију ССНО и завршио факултет.

Био је потом упућен у Замбију, као део техничке помоћи тој земљи. Обучавао је за лекарске помоћнике 12 припадника замбијске војске. Тамо је радио готово три године. Лечио је и наше раднике који су у то време градили Замбију. Потом је радио као лекар у регрутном центру Ниш. Запазили су га претпостављени по неким иновацијама у раду. Осмислио је, између осталог, екипе за покретни регрутни центар. Године 1981. избија контрареволуција у Приштину. Шаљу га на Космет са задатком да формира санитетску службу у тамошњем корпусу. Било је много посла. Често викендом није могао да оде у Ниш, код породице. Стога је супрузи купио фићу, да она може у Приштину... На тој дужности је провео пет година.

У Београду доктора Часлава постављају на дужност у Инспекцији заштите на раду. Правилник који је тада написао и данас је на снази...

Следи дужност у Инспекцији борбене готовости. Седамдесетих година је, уз рад, и магистрирао. Догурао је до чина пуковника...

Када је дошао у Удружење војних пензионера Србије, прокламовао је сушту истину да болесници и војно здравство нису на различитим странама већ на истој страни живота

Доктор Часлав је поручио: „Долазићу овде повремено. Ако буде била потребна моја помоћ, на располагању сам вам. Током ових година радио сам у четири-пет сазива Скупштине УВПС. Овај сазив, са председником Љубомиром Драгањцем на челу, решио је многе проблеме војних пензионера“.

3. Пешић

Обележавање дана ЦВМУ Београд

ПРИЗНАЊА ЗА ДВЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Централна прослава Дана ЦВМУ Београд је 9. јуна уприличена у просторијама Истурене амбуланте „Церак“, у организацији Управе ЦВМУ са управником пуковником др Бранком Илићем на челу. Међу гостима су били начелник Управе за војно здравство генерал-мајор др Угљеша Јовичић, председник Удружења војних пензионера општине Чукарица Зоран Јанковић и председник Удружења војних пензионера општине Раковица Милорад Колашинац.

О значају, улози, раду и оствареним резултатима ЦВМУ говорили су управник пук. др Бранко Илић и управница ВМЦ „Славија“ др Снежана Стојковић.

Након тога прочитана је наредба управника ЦВМУ о додели признања члановима колектива и сарадницима, у оквиру којих је почасно место

Признање које ће красити витрину раковичких војних пензионера

примало удружењима војних пензионера Чукарица и Раковица, са посветом на грбу Републике Србије. Свечаност је завршена дружењем, уз послужење и жељама да особље има што мање посла. Председници удружења војних пензионера Чукарица и Раковица су у своје и у име удружења срдечно захвалили на додељеном признању, уз обострано задовољство и израженим намерама за плодноснију сарадњу у наредном периоду.

М. Колашинац

Пуковник др Бранко Илић са сарадницама

Из општинске организације УВПС Раковица

КУТАК ЗА ЛЕП ТРЕНУТАК

Пензионери насеља Видиковоц у градској општини Раковица су после дужег времена добили су леп кутак за тренутак – Клуб пензионера које је свечано отворен 15. јуна ове године.

Свечани скуп отворио је председник општине Раковица господин Владан Коцић са сарадницима, уз присуство министра за рад, запошљавање и социјалну политику господина Зорана Ђорђевића.

Клуб пензионера је адаптиран и грађевински уређен за организован друштвени живот пензионера са Видиковца, опремљен је новим намештајем, има на располагању чајну кухињу, велику салу за дружење, одржавање састанака, и за забаву, уз партију шаха, домина, читање штампе, са санитарним чвором.

Свечаном скупу присуствовали су и чланови Удружења војних пензионера Раковица, који су заједно са савезом пензионера Раковица имали највише разлога за радовање.

М. Колашинац

Београд и даље без изузетног експоната

СРПСКА ПОДМОРНИЦА У ВРБАКУ

Ремек-дело ратне технологије слаже своје слојеве рђе, беспомоћно на Ушћу, и две године од када је транспортовано у Београд

Две године је прешло откако довезосмо подморницу 911 у Београд. Био је 12. јун. И док бледи сећање на тај логистички подухват, друге нијансе турбоности обузимају иницијаторе идеје да се тај објекат као споменик техничко-технолошкој моћи бивше државе постави негде уз Дунав или Саву као атрактиван музејски експонат.

Почетни ентузијазам Министарства одбране из 2018. као титулара будуће атракције, да се уређење подморнице приведе крају још те године није успео, затим је још више спласнуо у 2019, а нема га ни у траговима ове 2020. И као што врба слаже своје године, тако и ово ремек-дело ратне технологије слаже своје слојеве рђе, беспомоћно у врба-

Подморница на ушћу Саве у Дунав

ку на Ушћу. Је ли се одустало од уређења, питање је на које нема одговора надлежних чиновника.

Осам година смо као удружење ветерана водили љуту битку с подгоричком и београдском државно-војном бирократијом, а од тог јуна 2018. војујемо против невидљиве баријере. Знамо или не, сад и није много важно, ко је подигао брану нашем настојању да уз ситан новац и наше експертско знање главни град добије сјајно место за ходочаснике бројних афинитета.

Као удружење смо немоћни да ишта у овим замућеним околностима учинимо, исто као што би и неки дарежљиви финансијер могао без наше стручности да уради. Молили смо и кумили да се учини нешто у смислу обезбеђења тог фамозног износа од петнаестак хиљада евра, али ћорак. Не одустаје-

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у јуну 2020. године

ДА ПОРОДИЦАМА КОЛЕГА БУДЕ ЛАКШЕ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор ГО УВПС је, на седници одржаној 1. јула 2020. године, размотрио захтеве достављене у од 1. до 30. јуна 2020 године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника

ОпОр Бачка Топола: 36.000,00 – по члану 11.431,90 динара;
ОпОр Смедерево АЗ: 28.000,00 – по члану 9.532,94 динара;
ОпОр Земун ДМ: 36.000,00 – по члану 8.610,61 динара;
ОпОр Прокупље ЦМ: 28.000,00 – по члану 14.870,02 динара;
ОпОр Смедерево ТЈ: 32.000,00 – по члану 12.190,01 динара;
ОпОр Краљево АМ: 32.000,00 – по члану 12.870,03 динара;
ОпОр Ваљево МА: 36.000,00 – по члану 9.497,95 динара;
ОпОр Земун МТ: 32.000,00 – по члану 15.089,15 динара;
ОпОр Нови Сад БМ: 36.000,00 – по члану 8.98,91 динара;
ОпОр Земун ГД: 32.000,00 – по члану 12.337,18 динара;
ОпОр Нови Београд ДМ: 32.000,00 – по члану 14.450,58 динара;
ОпОр Алексинац МС: 32.000,00 – по члану 14.952,71 динара;
ОпОр Смедерево СЉ: 36.000,00 – по члану 9.657,68 динара;
ОпОр Ћуприја ИР: 36.000,00 – по члану 9.511,50 динара;
ОпОр Зрењанин СГ: 36.000,00 – по члану 11.097,75 динара;
ОпОр Врање МД: 32.000,00 – по члану 9.393,66 динара;
ОпОр Сремска Митровица КА: 36.000,00 – по члану 8.848,82 динара;
ОпОр Параћин ПБ: 36.000,00 – по члану 8.007,40 динара;

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника, без ограничења по издржаваном члану:

ОпОр Чукарица ДЈ: 10.000,00 –
ОпОр Земун МБ: 20.000,00 –
ОпОр Зајечар ИБ: 25.000,00 –
ОпОр Нови Београд ММ: 15.000,00 –
ОпОр Нови Београд БС: 15.000,00 –
ОпОр Нови Београд РЉ: 15.000,00 –

Новчан средства су уплаћена на текуће рачуне 3. јула 2020. године

Захтеви који буду достављени у јулу 2020. године биће решавани почетком августа 2020. године.

Извршни одбор

мо, јер песимизма и дефетизма никад није било у коду подморничке професије. Али како све делатности имају обострану меру учтивости и обзира, тако наше знање и енергија остадоше без икаквог одговора актуелног војно-министарског професионализма.

Неподељена мишљења нас стоинак ветерана који живимо у Србији су да је овај објект дат некеме у приватне руке, да би већ доносио дебео профит, као што то, безмало деценију, чине сестринске подморнице 912 у Тивту и 913 у Пивки. За памћење је игнорисање војних менаџера из ранијег пакета власти да се 911 додели јагодинском аквапарку, где би, више него игде, била у амбијенту воде, као што ни садашњи пакет нема представу каквих би се мука курталисао (уређење, одржавање, чување, кустоси, зарада...) давањем подморнице (не знам коме) на Савској променади или Дунавско-дорћолском шеталишту.

Питања на чија врата закуцати или чије прагове обијати више и немају смисла. Искрпни смо све дипломатско-инжењерско-комерцијалне ресурсе, тако да не видимо с ким бисмо и када могли да ову заврзламу приведемо крају. Све смо израчунали и разрадили, технологија уређења нам је у крви, имамо кадар да то уз титуларно-финансијски предзнак опослимо за 7–8 недеља и предамо граду несвакидашње одређиште као што га имају Лондон, Минхен, Амстердам, Барселона... Укупно педесетак градова у свету.

Другим речима, требало би постојећи статус подморнице 911 ресетовати на 12. јун 2018. и кренути изнова: одредити новог (старог) титулара; обезбедити новац; дефинисати и уредити локацију; именовати извођача грубих радова и дати подморничарима уређење ентеријера. А ми бисмо дали и једног од наших инжењера за шефа операције.

Свакако да бринемо и о томе хоће ли критична маса српског разумевања валоризације свог и те како високог домета у опремању ове класе подморница (шест објеката), још једном посрнути и пропустити шансу да својој деци покаже како су и шта су правила некад српска предузећа у области најсложеније ратне технологије.

Какве би се тек приче могле испредати око чињенице да је далеке 1926. у Краљевини СХС српска гарнитура – председник владе (Пашић), министар финансија (Узуновић), војних дела (Трифунуовић), иностраних дела (Нинчић) и командант Морнарице (Прица) донела одлуку, коју је и краљ подржао, о набавци (првих) подморница за одбрану нашег мора. Уз завршно поентирање – да то није тада урађено, вероватно никад напредне државне деривације не би имале та борбена средства.

И сасвим на крају – има ли судбина подморнице 911 шансу, а да то не буде старо вожђе?

Милан Комар,
пуковник, подморничар у пензији
Извор: Политика

Из рада Удружења војних пензионера Црне Горе

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ НОВИМ УСЛОВИМА

Послије укидања одлуке о мјерама забране окупљања због епидемије корона вируса, одржана је седница Управног одбора са десетак питања на дневном реду. Требало је надокнадити оно што је пропуштено, али и усвојити конкретне закључке за дужи период, поготову ако поново уследије мјера забране окупљања.

Сједницу је отворио председник Жељко Вукић, позвао да се минутом ћутања ода пошта преминулим између двију сједница, а затим се приступило усвајању дневног реда.

У уводном дијелу Вукић је представио рад Управног одбора у отежаним условима и како се рјешавала актуелна питања, а затим су председници општинских организација говорили о њиховим активностима и дали више предлога за будући рад.

Услиједила је расправа о стамбеној проблематици, неисплаћеној разлици пензија, проблему здравственог обезбеђења и како у времену опреза од епидемије обиљежити 27. годишњицу Удружења војних пензионера Црне Горе.

О стамбеној проблематици много је тога речено. Ажурирани су спискови војних бескућника и достављени Министарству одбране. Упућен је захтев министру одбране за пријем делегације војних пензионера. Намера је да се затражи одређени број стамбених јединица који ће припасти војним пензионерима у згради у Даниловграду и у зградама које ће се градити у Пљевљима и Никшићу. Део учесника у расправи истакао је да брже рјешавају стамбено питање цивилни пензионери и расељена лица него војни пензионери, који су са својим јединицама и породицама пристигли из оцијепљених република, а више од 20 година су без крова над главом.

Услиједили су расправа и питања у вези са тужбама због неисплаћене разлике пензија. Суђења теку споро, али и охрабрујућа, јер су прве извршне пресуде повољне, те има наде да се и то деценијско питање једном заврши.

Договорено је да се о ова два битна проблема, (стамбени проблеми и разлика у пензијама) актом обавести премијер Душко Марковић и затражити помоћ.

Поново је истакнут проблем Војних пензионера који живе у Црној Гори а примaju пензије из Србије. Наиме, Србија и Црна Гора имају уговор о здравственом обезбеђењу цивилних пензионера, али не и војних, који готовински плаћају сваки преглед, лијечење у болници и лијекове. Ово питање је више пута покретано. Вријеме је да се ипак неко побрине за 36 пензионера чије породице немају здравствено обезбеђење.

Договорено је да обиљежавање 27. годишњице Удружења војних пензионера, 16. септембар, буде скромно организовањем свечане сједнице Управног одбора и без спортског првенства војних пензионера – ради заштите од корона вируса. Под текућим питањем вођена је расправа како у садашњој ситуацији наставити са кућним посетама и пружањем помоћи старим, болесним и угроженим пензионерима.

СРД „Војни ветерани“ ће, како је одлучено, учествовати на такмичењима само ако постоје сигурни епидемиолошки услови, јер је у овој ситуацији најважније сачувати здравље ветерана.

Управни одбор ће, сходно новонасталој ситуацији, прилагођавати свој даљи рад.

Радивоје Здравковић

Материјални услови и дужина људског века

ДЕЦЕНИЈА ЖИВОТА ВИШЕ

Истраживања су потврдила да богати не само да живе дуже, већ имају и покљоњених десетак година без већих здравствених проблема очекиваних у старијем добу

Универзална препорука: вежбање за здравију старост

Јаз све већи. Богати све богатији, сиромашни све сиромашнији. Први живе дуже и здравије, други у оскудици умиру пре времена. Ипак, свет иде напред, даје слику статистика.

Људски живот се непрекидно продужава. Само од двехиљадите до данас глобални просек порастао је за пет и по година, па очекивани просечни животни век (при рођењу) сада износи 72,6 година (у Србији то је 75,5 година, 78 за жене и 73 за мушкарце). Разумљиво, та цифра само по себи не значи много без осталих показатеља. Право стање сагледава се тек поређењем других статистичких вредности, а посебно је занимљиво када се сравњују подаци једне земље у вези са животним распонима. Тек се тако изоштрава контраст и подела на оне који имају и оне који немају.

Нешто од тога је показала и најновија студија, објављена средином јануара у америчком „Геронтолошком журналу“, о утицају социоекономских фактора на дужину и квалитет здравог живота. Заједнички пројекат британских и америчких научника, са Универзитета колеџа Лондона и са Харварда, потврдио је и допунио садашња сазнања, а због резултата, вероватно и саме теме, добио публицитет и ван научних кругова. Укратко, богатство је кључ свега.

Као основ послужиле су две студије из 2002. године, енглеске лонгитудиналне студије о старењу и америчке о здрављу у пензији. Анализирани су подаци о више од 25.000 мушкараца и жена, из Британије и САД, старијих од 50 година, узимајући у обзир елементе као што су образовање, класна припадност, имовински статус. Здравствено стање учесника је затим пра-

ВЕЖБАЊЕ И ЗДРАВА ИСХРАНА

Корина Локенхоф, директорка Лабораторије за здраво старење на Корнел универзитету, помиње и висок ниво стреса повезан са сиромаштвом, што такође утиче на здравље, цитира „Тајмс“. Много је непознаница када је дуговечност у питању. Постоје примери задовољних и здравих старијих људи, а у немаштини. Велики је број чинилаца и нема правила.

Др Локенхоф зато као кључну препоруку истиче вежбање и здраву исхрану. Мада, морала је да примети да и у том случају новац може да има улогу.

ћено у наредној деценији, да би се у исходу у обе земље показао драстичан ниво неједнакости.

Све је пало у засенак у поређењу са богатством, констатује аутор чланка у „Њујорк тајмсу“.

Мушкарци из групе најбогатијих имали су после педесете још 31 годину доброг здравља, што је далеко испред оних из најниже имовинске категорије којима је следовало 22 до 23 године.

Имућне жене, такође, имале су у педесетој још 33 године живота без већих здравствених сметњи, што је осам до девет година више него што су могле да рачунају жене из групе најсиромашнијих.

Испоставља се, значи, да богати људи уживају готово читаву деценију пре него што почну да их погађају потешкоће какве иначе иду с годинама. Није да образовање и социјални статус немају ефекат на здравље у старијем добу, напомиње се, али ништа није од таквог значаја као богатство.

Важност истраживања објашњава Паола Занино, професор епидемиологије и јавног здравља и руководица студије: „Док је очекивани век користан индикатор здравља, квалитет живота током старења је такође круцијалан. Предвиђањем периода здравог живота може да се процени број година у доброј кондицији, без оне способности.“

То је и путоказ за здравствену службу и здравствену политику јер, како наводи лондонски „Гардијан“, очекивани век здравог старења заостаје за начелном дуговечношћу. Знатан број тих „додатних“ година, испуњене су болешћу.

Око четири милиона (40 одсто) људи у Великој Британији старијих од 65 година имају неко ограничавајуће стање или хроничну болест, као што је дијабетес, срчано или респираторно обољење, карцином, артритис или деменција.

Многа од тих стања повезана су и са условима живота, при чему до изражаја долази огромна неједнакост између појединих делова града или читавих градова. Док за богате важи правило да им је свеједно где су, живе дуже и „не зависе од географије“, како каже „Њујорк тајмс“, за сиромашне окружење може бити пресудно.

И није небитно где си сиромашан. Истраживања у САД су показала да има делова где је животни век као у Руанди, али Њујорк, Лос Анђелес, Сан Франциско су места где је општи просперитет на таквом нивоу, а мере за здраву средину ефикасне, тако да тај квалитет дотиче свакога.

Па тако особа која живи, рецимо, у Сан Франциску може да очекује да ће живети три године дуже од некога са истом зарадом у Детроиту.

Добра мешавина мера за унапређење начина живота и јавног здравља могла би да помогне људима да живе дуже независно од тога толико зарађују.

Д. Драгић

Извор: Глас осигураника

Интерес послодавца да задржи старије раднике **УМЕСТО У ПЕНЗИЈУ, НОВИ УГОВОР**

Корист вишеструка за запосленог и за фирму, држава добија већи приход од пореза, расте куповна моћ, а са њом производња и бруто друштвени производ

Ствари се убрзано мењају. Свуда, па и код нас. Мења се и оно за шта смо мислили да је непромењиво попут, рецимо, пензије. Знано се кад се у пензију иде, а подразумевало се и како се проводе пензионерски дани. Шетње, бања, пецање... У Београду незаобилазни Калемегдан и шах. Наравно, то је већ носталгија, свет који нестаје. Садашње младе генерације дочекаће пензионерско доба свакако под другачијим условима него што је то данас и овде.

Широм планете промене су наступиле по природи ствари и чињеницом да се људски век протеклих деценија знатно продужио. У развијеним земљама (САД) данашњи 65-годишњак може да очекује још 19,4 године живота, док је 1950. мера износила 13,9 година.

Заједно са тим расту и продужавају се године радне активности, па се и пензионисање помера за касније, а истовремено размишља о променама пензионског система и увођењу еластичнијег модела.

Запослени све старији

„До 2020. једно од троје запослених у Британији биће старије од 50 година. Ако више нас има потребу да ради дуже, мораћемо да мењамо приступ и начин рада. Како радимо и како се пензионисамо биће потпуно различито од времена наших родитеља и њихових родитеља. Послодавци треба да размотре флексибилније начине како би подржа-

ли старије раднике” написао је својевремено у „Гардијану” Патрик Томсон, програмски менаџер Центра за боље старење, из Лондона, уз напомену да дужи животни век треба посматрати као могућност, а не као финансијски терет.

На примеру Британије - продужетак просечног радног века за само једну годину могао би до 2023. да повећа БДП (бруто домаћи производ) за један одсто или 20 милијарди фунти.

Слика постаје упечатљивија кад се стави у шири контекст. На интернет страницама Светског економског форума дате су могуће додатне вредности за националне економије 35 чланица ОЕЦД (Организација са економску сарадњу и развој), под условом продуженог ангажовања старијих радника пред пензијом (55-64 године). Збирно, за цео ОЕЦД, добит би дугорочно износила 3,5 хиљада милијарди долара, а дат је и преглед по земљама при чему је као параметар узет Нови Зеланд, где је 78 одсто запослених из старосне категорије од 55 до 64 године. Са још већим постотком, од 84 одсто, јесте Исланд, а у врху је и Шведска са 76 процената.

На другом крају, са најмањом заступљеношћу су Луксембург (40 одсто), Грчка (38) и Турска (34).

Задржавањем у активном односу старијих радника потпуно се помера социјално-економско тежиште давања и узимања и ствара се ситуација у којој су сви на добитку. Влада добија већи приход

од пореза, повећава се куповна моћ, а то доприноси расту производње и БДП-а.

А индивидуално, добробит за запосленог - самопотврђивање у годинама када се људи често осећају сувишним. Познато је и доказано да рад помаже да се дуже остане у физичкој кондицији и ментално активан. Поготово то важи за генерације које данас ступају у треће доба. Испитивања су показала да су садашњи 65-годишњаци здравији од претходника и да имају исти ризик од смртности и озбиљних болести као раније 55-годишњаци.

Када је реч о разлозима за дуже задржавање у радном строју људи у касним годинама, постоји још један и те како важан аспект, заправо технички детаљ - недостатак радне снаге. Смена генерација, повлачење беби бумера (рођени између 1946. и 1964) оставила је празан простор који наредна покољења, тако звана генерација икс и миленијалци ни су сасвим попунили.

У САД, како атмосферу описује дописник Би-Би-Сија, фирме очајнички покушавају да задрже старије раднике. Према званичним подацима, од марта 2018. месечни број упражњених радних места је већи од броја оних који траже посао.

Сачувати драгоцен капитал

Имамо несташницу и то ће бити проблем у следећих пар деценија, како беби бумери одлазе у пензију - тврди аналитичар из финансијске фирме Муди. То је и прикладно објашњење за паничну ситуацију у компанији алуминијумске индустрије у Минесоти, када је 70-годишњи радник, са 47-годишњим стажом у фирми, објавио да иде у пензију.

Менаџмент једноставно није могао да се лиши преко ноћи једног изузетно искусног радника и тражили су од њега да одложи одлазак. Договор је постигнут, на обострано задовољство. Ветеран ће да ради два дана недељно, и то, како је рекао за Би-Би-Си, не због новца, већ воли свој посао. Његов главни задатак биће да обучи неколицину млађих радника и да им преда своја знања.

Тако је компанија осигурала да се драгоцен капитал нечијег полувековног искуства сачува и пренесе новим генерацијама. То је кључ за одржавање међугенерациске споне, на људском плану, и професионалног континуитета у компанијском систему.

„Провео сам много времена у одељењима људских ресурса по свету и видим да они полако почињу да схватају да расадник талената, одакле треба да бирају најбоље, јесу људи које већ имају - каже Џош Берсин, стручњак за ова питања из компаније Дилоит.

То је јако корисно запажање. Пословодства која ово на време уоче неће се лишити радника само зато што му је време за пензију, већ ће се потрудити да нађу одговарајући модел да га задрже. Решења има и сва су добра док је корист општа.

Д. Драгић

Извор: Глас осигураника

Гардисти Војске Србије на Паради победе у Москви

КОРАЦИМА
ПОБЕДНИКА

Поред Гарде Војске Србије, на Паради победе учествовале су и јединице оружаних снага Азербејџана, Јерменије, Белорусије, Индије, Казахстана, Киргизије, Кине, Молдавије, Монголије, Таџикистана, Туркменистана и Узбекистана

*Трагови авиона у боју
руске тробојке*

*Наш стројеви корак
обилује елеганцијом, али
захтева дуго увежбавање*

На московском Црвеном тргу 24. јуна је величанственом Парадом победе обележена 75. годишњица победе над фашизмом у Другом светском рату.

Поред руског председника и врховног команданта Оружаних снага Руске Федерације Владимира Путина међу највишим званицама на паради били су председник Републике и врховни командант Војске Србије Александар Вучић и српски члан Председништва Босне и Херцеговине Милорад Додик.

У парадном строју били су и гардисти Војске Србије. Под заставом Републике Србије, предвођени командантом гардијског батаљона потпуковником Драганом Јаковљевићем, пред очима читавог света одали су пошту херојским прецима који су своје животе уткали у слободу у којој данас жи-

вимо. У парадном строју било је 75 српских гардиста, симболизујући исто толико година од тријумфа над фашизмом у Другом светском рату.

На почетку овогодишње параде смотру свих јединица извршио је руски министар одбране генерал армије Сергеј Шојгу и предао рапорт руском председнику и врховном команданту Владимиру Путину.

Председник Путин рекао је да се парада одржава у част „изузетног поколења победника који је одредио исход Другог светског рата“.

- Никада нећемо заборавити допринос наших савезника у постицању победе. Поштујемо храбре борце оружаних снага свих држава антихитлеровске коалиције и све борце против нацизма који су се храбро борили у земљама

Европе - истакао је председник Руске Федерације.

Према речима председника Путина, потребно је стварање општег система безбедности који захтева савремени свет, који се брзо мења и додао да га само заједно можемо заштитити од нових опасних претњи.

Поздрављајући ветеране Другог светског рата, који живе у разним земљама, он је истакао да их везује јединствени велики подвиг спасавања читавог света од пропасти, варварства и уништења.

- То је подвиг целог човечанства. Наша захвалност ветеранима је неизмерна. Својим животима и судбином доказали сте колико је важно умети бранити вредности света, хуманизма и правде. Учинићемо све што је у нашој моћи да памћење на ваше херој-

Последњи
модел
МИГ-ова 29

Поглед на
Црвени трг у
време параде

Тенкови Т-34
були су
главна
ударна
песница
Совјета

Председници победничких држава приликом полагања венаца

ске подвиге никада не нестане. То нам налаже наша савест и одговорност пред садашњости и будућности. Слава поколењу које је победило нацизам. Слава јунацима Отаџбинског рата - поручио је председник Руске Федерације Владимир Путин.

Корацима победника Црвеним тргом продефиловало је 13.008 војника из пешадијских ешелона Оружаних снага Руске Федерације и још 13 земаља, међу којима и ешелон Гарде Војске Србије.

Црвеним тргом продефиловало је и 216 јединица борбене технике, а летео је 75 авиона и хеликоптера.

По завршетку дефилеа војске на Црвеном тргу, председник Србије Александар Вучић положио је цвеће на споменик Незнаоком јунаку.

Председник Вучић цвеће је поло-

жио са председником Русије Владимиром Путином и другим шефовима делегација на споменик у Александровској башти.

Парада победе традиционално се одржава на Дан победе над фашизмом – 9. маја, али је због епидемиолошке ситуације у земљи услед ширења вируса корона, руски председник Путин донео одлуку да овогодишња парада буде одржана 24. јуна. Датум је изабран симболично, јер је тог дана пре 75 година на московском Црвеном тргу одржана прва војна парада у част извојеване победе, коју су предводили маршали Георгиј Жуков и Константин Рокосовски.

Значајан јубилеј за све слободарске народе који су се у Другом светском рату супротставили фашистичком терору и били на правој страни историје,

је, поред московске обележен је војним парадама у још 27 руских градова у којима су размештени центри војних округа, флота и других формација Оружаних снага Руске Федерације. На нивоу целе земље учествовало је око 64.000 војника, више од 2.400 јединица копнене војске и ваздухопловне технике и 13 бродова.

Поред Гарде Војске Србије, на Паради победе учествовале су и јединице оружаних снага Азербејџана, Јерменије, Белорусије, Индије, Казахстана, Киргизије, Кине, Молдавије, Монголије, Таџикистана, Туркменистана и Узбекистана.

Танјуг

Извор: сајт Министарства одбране РС

Србија данас

НАРОД ПРОДАЈЕ ОРУЖЈЕ У БЕСЦЕЊЕ ЗБОГ ВИСОКИХ ДРЖАВНИХ НАМЕТА

Многи грађани су проценили да им је лакише да се одрекну својих пиштоља и пушака него да се боре са компликованом процедуром пререгистрације

Оружје у Србији никад није било јефтиније, а упућени кажу да је то последица тога што се грађани масовно одричу пушака и пиштоља јер немају новца, а ни живце, да се боре са наметима, папирима и дозволама које је донео нови закон о оружју и муницији. Они који продају своје пушке и пиштоље воде се логиком – боље да узмем било шта него да оружје поклоним држави.

Душко Илић, из Националне асоцијације за оружје Србије (НАОС) каже за „Политику“ да у нашој земљи тренутно има нешто мање од 900.000 комада легалног оружја које је у власништву око 580.000 људи и да тај број из дана у дан пада јер је последњих година „тренд“ да се грађани одричу свог оружја због скупе пререгистрације.

„Све је то последица намета који су према мом мишљењу неосновани и противзаконити“, наглашава Илић.

Наш саговорник, који је цео радни век провео као полицајац, сматра да Закон о оружју и муницији мора да се либерализује.

„Утисак је да ЕУ и Европска комисија пишу којекакве директиве у вези са оружјем. Те директиве важе за мале државе, за нове чланице и нарочито за државе кандидате за улазак у ЕУ. И онда се над тим земљама тренира строга. Траже нам немогуће ствари, а њихове државе то не поштују. На

пример, Чешка је променила устав да би изменила закон о оружју и муницији. Чеси су грађанима издали 300.000 дозвола за ношење оружја за личну безбедност. А код нас грађани имају муку да пререгиструју дозволу за пиштољ који уредно поседују 20-30 година“, наводи Илић.

Рок за пререгистрацију оружја у Србији је са 5. марта 2020. године одложен за две године, то јест до 5. марта 2022, одлучила је Скупштина Србије, која је и изгласала измене Закона о оружју и муницији. До овог одлагања дошло је јер око пола милиона грађана није покренуло поступак за замену оружног листа управо из разлога компликоване процедуре. Према мишљењу чланова НАОС-а, замена старих оружних листова за нове биометријске није успела у датом року због непоштовања стеченог права грађана.

„Када мењамо личну карту или пасош плаћамо само вредност тог документа, а у случају оружних листова плаћа се такса као да особа тек први пут региструје оружје, ради се теренска провера, тражи се низ докумената, и као најважније, не поштује се стечено право“, каже Илић.

Због свега овога, поједини грађани су проценили да им је лакше да се оружја једноставно одрекну. Неки су га поклонили држави док су поједини на продају ставили квалитетне пиштоље и пушке које нуде за „мале паре“. До-

маћи пиштољ 'тетејац' може да се купи по цени од 20 до 50 евра. У понуди има и пушака. Ловачки карабин са оптиком може да се набави за 120 евра. „Више вреди оптики и футрола него што је целокупна цена са том пушком. Пиштољи и револвери који су коштали од 1.500 до 2.000 евра, или марака својевремено, сада се продају за 200-300 евра“, објашњава Илић.

Када је реч о нелегалном оружју у Србији, наш саговорник наглашава да нико нема тачну евиденцију о томе као и да је то тамна статистика.

„Криминалци оружје набављају на црно или долазе до њега крађом легалног оружја које касније пређе у илегално. Низ ствари утиче на то. Већи прилив илегалног оружја људи су донели са ратишта. Држава не зна колико га има и код кога се налази. Реч је углавном о војном оружју али има и цивилног“, каже Илић.

Наш саговорник наводи и неколико апсурдних ситуација које су примећене током пререгистрације оружја.

„Дугогодишњи ловац поднесе захтев и након провере обавесте га да није подобан и решењем му одузму оружје. Нису дошли пре тога, ако је, на пример, направио неки проблем – тучу, насиље у породици, претњу... нешто што га чини неподобним да поседује оружје. Решење о одузимању оружја није испровоцирано неким његовим кривичним делом него зато што је због нових правила дошао у полицију да поднесе захтев за пререгистрацију. На тај начин се од поштених и лојалних грађана стварају непријатељи државе. Од тог тренутка тај човек почиње да мрзи своју државу јер му је ускратила неко право које је уживао деценијама“, објашњава Илић.

Он додаје и да је ружна појава то што се поједини референти у полицијским управама дрзну да кажу грађанима да не подносе џабе захтев за оружје за личну безбедност јер наводно начелник то не одобрава никоме.

„Или, када грађани већ поднесу захтев за пререгистрацију исто им то говоре и одмах им нуде опцију да се одрекну оружја у корист државе“, закључује Душко Илић.

Отворено писмо

Национална асоцијација за оружје Србије упутила је и отворено писмо политичким странкама неколико дана пре одржавања избора 2020. Чланови НАОС-а у писму су тражили да нова власт омогући боље прописе за власнике оружја. Нагласили су и да легални власници оружја за личну безбедност плаћају непримерен годишњи порез на регистровано оружје (који скоро да не постоји нигде у свету) а који често износи више од вредности самог оружја. Критиковали су и закон о оружју и муницији из 2015. који је грађанима нанео велику штету у смислу не поштовања стеченог права и наплаћивања већ једном плаћених такси.

Пиштољ се може купити по цени од 20 до 50 евра (Фото А. Васиљевић)

Народ продаје оружје у бесцење због високих државних намета

Извор: Политика

Из Ратног дневника генерал-пуковника Небојше Павковића (1)

ПРВИ ДАН МИРА

10. јун 1999.

Ко је победио, а ко изгубио? (командно место „Кишница“, 0.40 часова) Генерал Лазаревић се спрема да се врати на командно место „Кишница“, али сам га одвратио од те намере. Није било разлога, јер су везе преусмерене у кућу где се налазимо. Хоћу да сачекам да се неко јави из Штаба врховне команде (ШВК) и саопшти о потписаном споразуму. Најважнија питања односе се на Трећу армију и Приштински корпус и ми смо носиоци извлачења јединица са Косова и Метохије. У 0.50 часова стиже телеграм – наређење из ШВК. Очекивао сам текст потписаног споразума, или бар изводе који се односе на обавезе Команде Армије и тумачење најважнијих одредби. Међутим, стиже наређење.

У преамбули је информација да је потписан Војнотехнички споразум који нас обавезује на прекид свих врста непријатељстава. Команди Армије наређује се: (1) Да одмах забрани отварање ватре из свих врста наоружања, како се не би створио повод да до званичне обуставе бомбардовања, која ће уследити отпочињањем извлачења јединица са Косова и Метохије у току 10. јуна 1999. године трпимо непотребне губитке и да се не дозволи да злочиначка авијација нађе повода да и даље дејствује по распореду наших јединица; (2) Да се ватра може отворити само по циљевима на земљи, у случају директног напада и угрожавања живота припадника наших јединица. На авионе, за које је добијено обећање да ће само летети, али не и дејствовати, не отворати ватру, сем у случају њиховог дејства; (3) Преговарачка страна је преузела обавезу да ће предузети њима познате мере код ОВК и пренети им истоветну забрану. У напомени је написано да потписани Споразум ступа на снагу са тренутком потписивања (9. јуна 1999. године), а објављивање обустављања бомбардовања извршиће се након проверљивог отпочињања извлачења наших снага са Косова и Метохије, које ће, према постојећим плановима, отпочети око 12.00 часова 10. јуна 1999. године.

Изненађен сам и разочаран чињеницом да нисам добио текст Војнотехничког споразума. Нисам био задовољан формулацијама, како је у тачки 1. Регулисано „Да ће званично обустављање бомбардовања уследити отпочињањем повлачења јединица са Косова и Метохије“. Није ми јасно како су се челници ШВК одлучили да нареду да јединице Армије почну да се извлаче са Косова и Метохије, па тек да НАТО прогласи обуставу бомбардовања.

се креће ка очекујућем рејону или полазној тачки?

Мере предострожности

Исти проблем са којим се не слажем и нећу извршити такво наређење поновљен је у напомени: „Да ће се објављивање обустављања бомбардовања извршити након проверљивог отпочињања извлачења наших снага са Косова и Метохије.“ Изненађен сам што се ШВК у напомени позива на „постојеће планове за повлачење.“ Нејасно је са којим подацима располаже ШВК о „постојећим плановима“, када до сада Команди Треће армије није достављено ниједно наређење или информација о садржају преговора и могућностима да се ВЈ повуче са Косова

и Метохије. Штаб Врховне команде нема информацију да су такви планови израђени. Начелни ставови о могућем повлачењу ВЈ са Косова и Метохије дати су на састанку у Врховној команди 4. јуна 1999. године, али нису званично наређени, са потребним елементима за изradу, и нису ни одобрени. Дајем наређење Лазаревићу и кажем: „Ово је потврда онога о чему сам разговарао са Николићем. Све више сам убеђен да је Војнотехнички споразум потписан на нашу штету.“

Када је прочитао, Лаза коментарише: „Ма нема шансе да извлачим људе и тенкове из заклона и шума, док НАТО званично не објави престанак бомбардовања.“

И даље чекам да стигне још неки документ из ШВК, или да се неко јави. Морам брзо да реагујем у вези са забраном

отварања ватре на авионе агресора. Позивам се на наређење ШВК, али другачије формулишем активности које се односе на почетак повлачења јединица. У тачки 1. „Одмах забранити свим потчињеним јединицама отварање ватре из свих врста наоружања, чиме спречити стварање повода за настављање бомбардовања које ће се прекинути са почетком повлачења јединица са Косова и Метохије, дана 10. јуна 1999. године“, а у тачки 4. „Предузети мере да се отпочне извлачење дела снага Приштинског корпуса, у 12.00 часова 10. јуна 1999. године, када ће, након верификације, према Споразуму који је ступио на снагу 9. јуна 1999. године, престати бомбардовање од стране ваздухопловних снага НАТО-а“.

У вези са овим наређењем, упозоравам начелника Штаба (З. А), генерал-мајора Љубишу Стојимировића, да моја јучерашња одлука да се део јединица у току дана повуче са Косова и Метохије нема везе са овим наређењем. Објашњавам да се повлачење изврши према мојој одлуци, да се овим јединицама забрани да се у току припрема за извлачење окупљају у очекујуће рејоне и да формирање маршевских колона изврши појединачним довођењем моторних возила на одстојањима 300 до 500 метара.

Једностарешинство на делу

Наређујем да ће извлачење јединица, према Војнотехничком споразуму, почети тек када Савет безбедности УН усвоји Резолуцију о Војнотехничком споразуму и када Команда НАТО-а званично саопшти светској јавности да обуставља бомбардовање СР Југославије.

Упозоравам да пренесе наређење командантима да нико, осим мене, не може издавати наређење за почетак извлачења јединица са Косова и Метохије, док не буду испуњени наведени услови.

Из ШВК се још увек нико не јавља, а прошло је 3.00 часа. Читао „Сумарни извештај о дејствима НАТО авијације у последњих десет дана“, од 1. до 10. јуна 1999. године.

За ово време агресорска авијација испунила је немишљену агресивност. На јединице и зону Треће армије бачено је око 1.430 комада различитих убојних средстава, велике разорне моћи, од којих око 1.300 пројектила и авио-бомби, 25 контејнера касетних бомби, осам пута авионским топом 30 мм и 97 светлећих авио-бомби.

Од цивилних објеката бомбардовано је 140 насељених места, шест градова, осам привредних и других цивилних објеката, четири фабрике, једна пољопривредна фарма, један цивилни аеродром, један тунел, једна аутобуска станица, 13 радио и ТВ репетитора и предајника и један електровод. Погинула су четири и повређено шест цивилних лица.

Од војних објеката гађан је 71 циљ: девет касарни (од којих неке четири-пет пута), пет складишта и сва су уништена, четири стационарна чворишта везе, седам караула, 34 ватрена положаја и рејона распореда јединица и 12 лажних положаја.

У 3.30 часова поново се чујем са начелником Штаба, Стојимировићем. Наређујем да ми до 8.00 часова оперативци припреме податке о коначним властитим губицима за 78 дана агресије и о губицима агресора. Упозоравам да се подаци добро провере пре него што ми се доставе.

Кажем Лазаревићу: „Лазо, све што ће се од сутра дешавати нико, па ни ми, неће више моћи да промени. Морамо се помирити с тим“.

У току ноћи ме нико није тражио. Ујутру, пре поласка на командно место „Кишница“, поздрављам домаћине и захваљујем на гостопримству. Не могу да им обећам да ћемо се негде срести, јер знам куда ме воде службене обавезе. Не знам да им кажем ни какво време за њих долази, и шта их чека у будућности.

Нема више крви, смрти, разарања

На Командном месту већ су генерали Лазаревић, Стојимировић, Ђаковић и Ковачевић. Атмосфера је радна и хладна. Пракса

се понавља. На столу ме чекају документа и извештаји. Више ми се не жури да их прегледам. Са осталим генералима пијем попуњену јутарњу кафу. Обраћам им се уз ироничан осмех: „Господо, генерали, гледао сам на десетине ратних филмова и знам како се прославља завршетак рата. Сви за овим столом, па и на командном месту, не делујемо превише задовољни. А требало би. Нема више узбуна, авиона, бомби и пројектила. Нема више крви, смрти, разарања и страдања цивила. Због тога морамо бити задовољни завршетком овог, по много чему необичног и незапамћеног рата. Видим да нисте превише задовољни. Нисам ни ја. Овај завршетак сукоба са НАТО-ом није исти као они које знам. Знам да је крај сукоба, али не знам шта је почетак овог краја? Како се овај сукоб завршио? Ко је победио, а ко побеђен? Ко је добитник, а ко губитник? Одговорите ми, господо генерали, да ли смо ми победили, или капитулирали? Ко од Вас може да одговори на ова питања, па да сви будемо задовољни?“.

Одмах је реаговао темпераментни генерал Ковачевић: „Ма какви губитници. Каква капитулација. Људи, ми смо бранили земљу. Нисмо никога нападали. Како можемо бити губитници, кад ништа нисмо изгубили. Каква капитулација. Зна се како пролазе војске које капитулирају“.

Јавио се и начелник Штаба, Стојимировић: „Не можемо говорити о капитулацији јер НАТО снаге нису ушле на територију наше земље, а наша Војска није претрпела губитке који би умањили њену одбрамбену способност, да се не може даље бранити. Капитулација подразумева предају оружја, ратних застава и симбола. Ово је политичка одлука“.

Ћутимо и пијемо кафу. Гледам у Ђаковића. Он је био представник Треће армије на преговорима и треба највише да зна шта је тамо потписано. Схвата шта се од њега очекује. Каже да оно што он зна, знамо и ми, и да су најважније тачке у потписаном Војнотехничком споразуму: повлачење снага СР Југославије, односно Војске и МУП-а, са Косова и Метохије; долазак мировних снага КФОР, односно НАТО-а; разоружавање ОВК. Одређене су зоне забрањеног лета на 25 километара и копнене зоне на пет километара од административне границе са Косовом и Метохијом. Договорен је почетак разговора о повратку особља СР Југославије и Републике Србије на Косово и Метохију, повратку припадника ВЈ и МУП-а и признању интегритета и суверенитета СР Југославије и Републике Србије над Косовом и Метохијом.

Тек после овога што је рекао Ђаковић, није ми ништа јасно. Кажем да то што смо чули и не делује тако лоше. Међутим, од свих наведених питања само се два односе на војну проблематику. Све остало је политика. Због тога не разумем зашто да војници воде преговоре о политичким питањима. Питам Ђаковића: „Ко је потписао Војнотехнички споразум? Ко је надлежан да контролише спровођење договореног, а ко да тумачи одредбе Војнотехничког споразума?“

Шта је добро у резолуцији СБ УН

Одговара да су споразум у име СР Југославије потписали генерал Марјановић и генерал МУП-а, Обрад Стевановић. За другу страну, генерал Џексон. „После размештаја снага КФОР-а на Косову и Метохији, по

налогу команданта међународних снага, биће формирана Заједничка комисија за примену Споразума. Коначну реч у тумачењу Војнотехничког споразума има командант КФОР-а. Његове одлуке су обавезујуће за све стране и сва лица“, одговара.

„Значи да нико од политичара, па ни Небојша Вујовић, није потписао Споразум?“ Ђаковић одговара негативно. Све што је рекао довољно ми је да схватим по каквом ће се сценарију одвијати догађаји на Косову и Метохији.

Тражим од генерал-мајора Ђаковића да ми да текст Споразума или неке забелешке о томе. Даје неколико докумената радних материјала и наглашава да то није коначна потписана верзија.

Настављамо да коментаришемо оно што смо сазнали. Једногласно закључујемо да, ако Савет безбедности УН не донесе резолуцију која ће бити обавезујућа за све стране, посебно за команду КФОР-а и ОВК, не треба очекивати ништа добро.

Сви смо војници професионалци. Ценимо ситуацију и предвиђамо догађаје у реалном времену и у складу са расположивим информацијама. По мом мишљењу, најважнија тачка у Војнотехничком споразуму је признање суверенитета и територијалног интегритета СР Југославије и Републике Србије над Косовом и Метохијом. Питам присутне да ли ће бити потврђена и резолуцијом Савета безбедности УН.

Коначно, из ШВК стиже наређење којим се регулише повлачење јединица са Косова и Метохије, стр. пов. бр. 01/6019-10 од 10. јуна 1999. године. У преамбули ШВК се позива на одлуку врховног команданта ВЈ и Војнотехнички споразум између међународних снага за безбедност (КФОР) и ВЈ, а у циљу организације и безбедног извршења повлачења команди, јединица и установа.

„Пресељење“ снага и средстава

У тачки 1. наређено је повлачење команди, јединица и установа ВЈ са простора Косова и Метохије на територију СР Југославије према Плану команде Треће армије и РВ и ПВО урађеног са представницима ШВК. Ово је још једно изненађење за мене. Органи ШВК нису учествовали у изради Плана команде Треће армије за извлачење јединица са Косова и Метохије.

У тачки 2. наређено је да се пре повлачења, јединицама обрате команданти и пригодним говором одају признање за исказани патриотизам, храброст и одлучност у одбрани суверенитета и територијалног интегритета отаџбине СР Југославије.

У тачки 3. наређено је да се у свим местима доласка јединица организује достојанствени дочек, уз обраћање званичника из државних органа власти.

У тачки 4. регулисано је да прихват и распоред јединица у новим гарнизонима регулише команда стратигијске групације.

У тачки 5. регулисан је начин повлачења јединица ојачања Приштинског корпуса. Све јединице ојачања извршиће повлачење по Плану Команде Треће армије, до изласка са територије Косова и Метохије, а затим их прихватају претпостављене команде и воде у матичне гарнизоне.

У тачки 6. наређено је да јединице Треће армије са Косова и Метохије повуку целокупно наоружање и војну опрему, убојна средства и минско-експлозивна средства, гориво, демонтиране инсталације и уређаја-

је, покретне ствари, потрошни материјал, артикле исхране и сва остала средства.

Наређење дајем начелнику Штаба, Стојимировићу, да га усагласи са нашим, већ написаним наређењем, и да ми што пре достави на потпис.

Прекидам преглед документа да чујем изјаве потписника споразума.

Створени услови за прекид бомбардовања

Генерал-пуковник ВЈ, Светозар Марјановић, који је предводио нашу делегацију, сав важан, пред камерама изјављује „да је делегација ВЈ водила разговоре с представницима УН и међународним организацијама, односно снагама за међународну безбедност. Разговори су били тешки, али смо коначно успели да потпишемо Споразум, споразум о миру, што значи да је рат пре- стао.... Ми смо у овим разговорима показали да смо били за мир, остали на томе и такође ћемо учинити све да на овим просторима завлада потпуни мир за све становнике Косова и Метохије. Међународне безбедносне снаге ће бити под покровитељством УН, са преузетом обавезом да обезбеде потпуни мир на том простору.“

У име међународних снага безбедности, односно НАТО-а и КФОР-а, британски генерал-потпуковник Мајк Џексон, кратко је рекао „да се Споразумом стварају услови за прекид бомбардовања, распоређивање мировних снага на Космету и поступно повлачење југословенске војске“.

Изјаве двојице генерала „врте“ се и на страним ТВ станицама, уз коментаре да су после потписивања Споразума створени услови за прекид бомбардовања СР Југославије.

У изјавама двојице потписника Војнотехничког споразума није речено ништа ново, што до сада нисам знао. Очекивао сам да ће бар најинформисанији у ВЈ, генерал Марјановић, рећи нешто што је од животног значаја и што интересује становнике Космета и СР Југославије. Остало је да и даље чекам да неко од војних или државних званичника изађе пред камере и јасно и гласно каже народу и припадницима ВЈ и МУП-а праву истину о томе шта је тачно потписано и шта можемо очекивати у наредном периоду, осим повлачења снага СР Југославије са Косова и Метохије и распоређивање мировних снага УН.

Генерал Лазаревић извештава да су у току ноћи јединице 52. батаљона војне полиције, по његовом наређењу, извршиле претрес терена у ширем рејону села Мармуле, код Ђаковице, али да нису пронађени терористи.

Нисам стигао да завршим разговор са Лазаревићем, јер су из јединица почели да стижу извештаји о дејствима ШТС по јединицама Приштинског корпуса. У 9.00 часова терористичке групе извршиле су истовремено напад на положаје Другог оклопног батаљона 252. оклопне бригаде из рејона села Бања и Ладровац код Малишева. У нападу су рањена три војника. Са територије Албаније, из рејона села Падеж, испален је већи број минобачачких пројектила на положаје одбране и осматрачницу Другог моторизованог батаљона 125. моторизоване бригаде у рејону објекта Мрчај, без последица по јединицу.

„Волео бих да сада чујем Марјановића, да му кажем како се реализује његов Споразум“, љути се Лазаревић.

Оперативни пунктови

„Питање је, Лазо, да ли је информација о потписивању Споразума стигла до терориста и да ли их обавезује да прекину дејства. Без обзира на то, упозори команданте да одржавају наређени степен борбене готовости и да одговарају енергично на сваки напад, нарочито приликом повлачења јединица.“

Прегледам Наређење Треће армије, стр. пов. бр. 872-191/1 од 10. јуна 1999. године о смањењу концентрације јединица Армије у зони Нишког корпуса. Наређено је да се у времену од 11. до 20. јуна 1999. године изврши демобилизација – отпуштање дела војних обвезника из ратних јединица Нишког корпуса, према Плану и динамички Нишког корпуса. Примерак плана доставити Команди Треће армије до 14.00 часова 12. јуна 1999. године.

У другом наређењу, стр. пов. бр. 872-189/7 од 10. јуна 1999. године, које је потписао начелник Штаба Армије, регулисана је контрола и праћење измештања јединица Армије са Косова и Метохије, формирањем оперативних пунктова за контролу: пункт бр.1, у рејону села Дрен на правцу Косовска Митровица–Брус; пункт бр.2, у рејону превоја Преполоц, на правцу Подујево – Куршумлијска Бања; пункт бр.3, у рејону села Мердаре на правцу Подујево–Куршумлија; пункт бр. 4, у рејону села Лучане на правцу Ђиљане–Бујановац.

Наређено је да се на пунктовима одреде адекватне снаге, опремљене поузданим средствима везе, за одржавање везе са пунктом у Приштини. Извештавање вршити о проласку јединица кроз пунктове одмах, а дневно у 12.00 часова. За потребе пунктова одредити јединицу војне полиције јачине одељења: за пункт бр.1 из састава 52. батаљона војне полиције; за пунктове 2. и 3, из састава Трећег батаљона војне полиције; за пункт 4. из састава 21. батаљона војне полиције. Почетак рада у 9.00 часова 11. јуна 1999. године.

Решавање статусних питања (Рејон Подујева, 13.00 часова)

Са Истуреног командног места „3“ у Грачаници пуковник Драган Средојевић донео је ажурирана документа за измештање јединица Армије са Косова и Метохије: Наређење, План измештања и План марша. Извештава да је начелник Штаба, генерал-мајор Стојимировић, отишао у Приштину на командно место „Гранд“ да сачека екипе које долазе из Београда по захтеву Команде Треће армије. Експертска екипа Савезног министарства одбране, коју предводи генерал-потпуковник Ристић, решаваће статусна питања припадника ВЈ који су одлучили да остану на Косову и Метохији, а екипа Управе за односе са иностраном војним представницима ШВК пратиће реализацију задатака повлачења јединица Армије и одржавати везу са представницима КФОР-а. Генерал Лазаревић, са екипом старешина Команде Корпуса, отишао је у 211. оклопну бригади и 354. пешадијску бригаду да контролишу почетак измештање јединица у 13.00 часова.

Прегледам документа које је донео пуковник Средојевић. У армијском наређењу за измештање састава Треће армије са Косова и Метохије, у двадесет једној тачки детаљно су прецизирана питања за извођење сложене Операције „Измештање“ јединица

са Косова и Метохије. Првих шест тачака наређења су истоветне као у Наређењу ШВК, осим што сам у тачки 4, поред осталог, регулисао да се јединице ПВО изместе на удаљењу преко 25 километара, а остале јединице преко пет километара од административне границе Косова и Метохије.

У тачки 7. регулисано је да се раздвајање снага на државној граници врши преко снага КФОР-а, при чему имати снаге у готовости за остварење ватрене подршке ради спречавања изненађења.

У тачки 8. наређено је да се борбено обезбеђење на комуникацијама, на правцима измештања, врши према раније издатим наређењима, уз дефинисање зона одговорности за сваку јединицу. Тежиште имати на планирању и ангажовању адекватних снага на критичним деоницама пута, превојима, теснацима, тунелима и мостовима. Снаге које се размештају према административној граници са Косовом и Метохијом, предузеће мере борбеног обезбеђења ради спречавања изненађења и убацивања Шиптарско-терористичких снага (ШТС) са простора Косова и Метохије.

Заштита од провокација

У тачки 9. регулисано је да Команда 52. корпусног центра стационарних веза предузме мере за измештање људства и техничких материјалних средстава из стационарног центра везе Призрен, Ђаковица, Пећ, Приштина, Косовска Митровица, Урошевац и Ђиљане, као и стационарна чворишта везе „Бутовачки брег“, „Стари Тр“ и „Мокра Гора“, а да Команда Треће армије изврши измештање људства и техничких материјалних средстава из Стационарног чворишта везе „Копаноник“. Одговоран начелник везе Команде Треће армије.

У тачки 10. регулисано је да сва професионална војна лица и цивилна лица на служби у ВЈ која желе да остану на територију Косова и Метохије задржавају досадашњи статус припадника ВЈ, а посебним наређењем биће регулисана сва остала питања. Регулисано је и да ће Команда Приштинског корпуса пружити помоћ припадницима ВЈ који желе да се са породицама преселе са простора Косова и Метохије.

У тачки 12. наређено је да се становништво српске, црногорске и друге националности, заштити од провокација, малтретирања и других видова напада, а у случају ометања покрета са територије Косова и Метохије, одмах извести претпостављену команду.

У тачки 15. наређено је да се пре измештања јединица из садашњих рејона распореда, међународним снагама КФОР предају положаји, осматрачнице, карауле и друге позиције, уз информације о положајима и испољеним дејствима ШТС у зонама одговорности. Поступак са минским пољима, појединачним минама и свим експлозивним средствима за рушење регулисиће начелник инжињерије Команде Треће армије, посебним наређењем.

У тачки 16. наређено је да се изврши радиолошко извиђање и утврди степен радиолошке контаминације свих објеката и рејона по којима је извршено дејство снага НАТО-а, са тежиштем на објекте по којима је дејствовано авионима А-10.

Наставља се
Приредио контраадмирал у пензији
Бошко Антић

НАТО на Балкану није гарант безбедности (3)

ВАНРЕГИОНАЛНИ ЦИЉ АЛИЈАНСЕ

Чим се испољи брига и помоћ Србима, стално се помињу великосрпске идеје на простору Балкана изван Србије. Никома није сметала великобританска идеја која вековима опстаје, иако је настала и дејствовала као империјална. Са друге стране Србија више од осам векова није својом војском излазила ван простора српског народа.

Безбедност Европе је пројектована као безбедност чији је главни фактор СССР-а, односно Русија. Да то није тако, ширење НАТО-а на исток Европе било би бесмислено. Истовремено ширење зоне европске безбедности према Истоку, указује да је она још увек снажно ослоњена на евроатлантску безбедност и да се тек у покушајима формирања самосталних безбедносних снага (Еврокорпуса), назирала њена тежња ка безбедносној независности. Даљи токови односа између глобалних безбедносних субјеката САД, ЕУ и Русије, показале колико ће Европа успети да се осамостали у безбедносном смислу. Копнена везаност европског тла са Русијом и у прошлости је била значајан фактор повезаности безбедносних проблема Европе и Русије. Ипак, реално ценећи усмереност вектора безбедности атлантистичке алијансе, Русија се у тој области организује изнуђено и узвратно, како би неутралисала опасности са Запада, уз извесан опрез и одвраћање опасности и са Далеког истока и тероризма од муслиманског југа.

Кад велики и моћни имају такве безбедносне проблеме, како тек да се у безбедносном смислу понашају и организују мале балканске државе укључујући и Србију? Иако је „извоз“ без-

ПИШЕ
др Станко
Нишић,
пуковник у
пензији

бедности коју НАТО декларише као потребу Европе и света, у првом реду и даље усмерена против Русије и Кине, индикативно је да је коридор за ширење такве безбедносне зоне захватио целу југоисточну Европу, иако тај регион није на директриси евроатлантске алијансе – Русије!

Познате су намере продора алијансе до „меког трбуха“ Русије ради њеног изоловања од топлих мора. Русија је и у прошлости налазила решења да се заштити од таквих намера западних сила. На том трагу је добро дошла и идеја Владимира Путина за бољу координацију европских безбедносних снага.

На штету српског народа

Велику узнемиреност балканских земаља које нису чланице НАТО-а проузрокује чињеница што та војна алијанса притиска регион на начин да тим земљама не оставља могућност избора. У ранијим историјским етапама оне су имале бар неки маневарски простор у избору партнера за безбедносну сарадњу. Данас су оне принуђене на савезништво и „партнерство“ са НАТО-ом. Нико их и не пита могу ли они бити партнери таквој сили или је у питању „партнерство за мир“ у буквалном смислу, тј. такво партнерство у коме једна страна обезбеђује „мир“ а друга га само конзумира без обзира на његов укус?

То што се североатлантска војно-политичка алијанса намеће као гарант безбедности и земљама југоисточне Европе, не значи да је то њен основни циљ. То је само средство и пут за јачање сопствене безбедности Западног гиганта, како би му темељи били чвршћи у предстојећим обрачунама са правим циновима као што су Русија и Кина. Прави циљ НАТО-а је, дакле, ванрегионални, али му је било неопходно да успут реши и проблеме „тешко прилагодљивих“ као што је била Југославија у целини, а потом и Србија посебно.

Међутим, ништа не иде тако глатко без обзира на величину залогоја, па се НАТО суочио и са проблемом архаичних Албанаца које подржава друга перспективно противничка алијанса – исламска. Отуда се државе НАТО-а одлучују да тај проблем решавају на штету српског и другог неалбанског становништва на Космету, Македонији, Црној Гори, на југу Србије и то ноншалантно, уз „енглески чај“. Не намеравају да се много узбуђују за свакодневне жртве албанског тероризма и сепаратизма, нити их забрињавају великоалбански планови. Гледају како да се што мање потроше и што боље заштите себе, а за српске па ни албанске жртве није им много стало.

Ширење НАТО-а компетенција у правцу црноморског и каспијског региона није могло да се спроведе без решавања безбедносних проблема на југоистоку Европе. Отуда је требало прво дестабилизovati регион, па тек онда „управљати кризом“ у том подручју. За тај сценарио најподеснија је била вишенационална и мултиконфесионална Југославија где, због познате прошлости, није било тешко изазвати међунационалне, верске и етничке сукобе. Декларисана европеизација Балкана тиме се претворила у претећу балканизацију Европе, што се, наравно, није смело допустити. Тако је НАТО добио уносан посао за своје експериментално јачање.

Међутим, остављање нерешених проблема у Босни и Херцеговини, на Космету, у Македонији, на Кипру и додавање њима проблема односа између Србије и Црне Горе, показује да циљ НАТО-а није стабилност региона, него разлог његовог присуства у региону. Зато и не дозвољава да Србија реши проблем албанског тероризма на југу Србије (дакле ни на територији на којој има пуни суверенитет), очекујући да се конфликт прошири и на простор западне Македоније, затим у „Санџаку“, а потом у Војводини. (Натовци у ствари већ прозивају конфликте у тим регионима Србије као претњу да она пристане и на остале уступке који још нису испостављени, али се назиру.

Отпор и одбрана идентитета

Историја показује да су се сви силници који су долазили на Балкан углавном плашили како ће проћи са Србима. Зато су после војничког дебакла проводили одмазду над српским цивилима. Зар то и данас на Балкану не чини сила којој је назив НАТО са САД на челу, која и након бомбардовања наставља одмазду према непослушним Србима другим средствима. Настоје да још више рашчлане и дезинтегришу Србију и да је уцењују на њеном путу европских интеграција. Зар то није одмазда према српском народу због лоших војничких резултата у агресији 1999. године и неуспеха у „брању зрелих плодова“, како су то учинили са другим земљама источне Европе.

Данас је у првом реду актуелна одбрана српског идентитета који је то-

После рата 1999. године, НАТО је на Космету ангажовао велики број војника

ком ропства под отоманском Турском успела да очува Српска православна црква. Зато је и сада на Космету практично судар НАТО-а и СПЦ, јер су актуелни владари „Косова“ били и остали натовски пешадинци. Са друге стране српски народ у целини, и посебно на Космету, везан је за изворе своје духовности а тиме и темеља свог идентитета који су најдубље саграђени у косметским светињама. Отуда СПЦ има највећи ауторитет у српском народу и без њене одлуке нема трајног решења косметског проблема. Зато је за натовце највећи проблем став СПЦ, као што је и за Ватикан који наступа руку под руку са НАТО-ом. Напад на СПЦ у Црној Гори је само даља мера у слабењу СПЦ, а тиме и српског отпора НАТО-у.

Шта српском народу ваља чинити у новим геополитичким условима у Европи и свету? Поред већ историјски доказаног православног стрпљења, на националном плану нам не преостаје друга могућност него да коначно унапредимо нашу дипломатску стратегију, тако да на време будемо обавештени о тако крупним заокретима у политичкој сили, јер се то неминовно одражава на нашу безбедност. У повећане националне напоре, свакако, морамо уврстити и неизоставно подизање економске снаге и технолошког нивоа одбране земље, без чега је, у новим условима, неизводљиво очување достојанственог нивоа независности Србије.

Да би поново могла да постане активни чинилац културног и економског развоја у региону, Србија сама мора да постане атрактивна са стабилном економијом за коју постоје сви природни услови, мора доследно да брани и даље развија своју културну баштину. Јер, ако се не вратимо изворима свог идентитета, наставићемо да умиремо демографски, економски и духовно. Народ без свог идентитета је као биљка без корена – сваки ветар је носи у разним правцима. Зато многи-

ма у региону, као и светским моћницима не одговара да Србија делује као самосвојни, еманципативни и динамични политички и културни чинилац. Отуда се покушава са оспоравањем њеног идентитета па и легалитета. Формирана је матрица која има за циљ да се Србија држи у сталној дефанзиви и преиспитивању. Чим се испољи брига и помоћ Србима, стално се помињу великосрпске идеје на простору Балкана изван Србије. Никома није сметала великобританска идеја која вековима опстаје, иако је настала и дејствовала као империјална. Са друге стране Србија више од осам векова није својом војском излазила ван простора српског народа.

Захтевају се све већи уступци

Понашање земаља алијансе и структура НАТО-а према Србији у односу на ликвидацију албанског тероризма и сепаратизма на Космету и југу Србије, а и нереализовања Резолуције СБ 1244 о Косову и Метохији, не улива наду да је дошло до промене њиховог става променом режима власти у Србији, који је раније сложио као виновник економске блокаде и бомбардовања СР Југославије. Напротив, од српских власти се само траже већи уступци не само Шиптарима, него и у смислу бржег прихватања диктираних услова, ради укључивања у пројектоване интеграције у региону, без могућности утицаја на њихов програм (укључујући и безбедносне). Интерес Русије је да балканске земље задрже пристојан степен независности, суверенитет и територијални интегритет, уз обезбеђење унутрашње стабилности, али истовремено да се укључују и у европске интеграционе процесе у које је и сама Русија ушла. Србија у таквој ситуацији има значајну улогу моста између Русије и ЕУ.

(Крај)

Цивилна одбрана данас

ПОКИДАН ЛАНАЦ ДЕЛОВАЊА

Како би изгледала борба са пандемијом вируса корона и поплавама да Србија има цивилну одбрану која је некада у међународним оквирима служила за понос нашој земљи

ПИШЕ ЗВЕНИМИР ПЕШИЋ

У односу на пре три деценије цивилна одбрана у Србији достигла је најнижу коту развоја. То заостајање могућности у односу на потребе, попримило је нежељене размере, што се показало током учесталих поплава и за време пандемије вируса корона. Ако на нивоу државе постоје институције које се колико-толико баве цивилном одбраном и заштитом становништва, дотле је у општинама то сведено на пуку случајност или на меру која је задржана на нижем нивоу у односу на „славно“ доба и то само захваљујући вредним ентузијастима који нису дозволили да баш све пропадне.

Једна несрећна жена је ових дана сузних очију, кршећи руке, за телевизију (која је сервис грађана у Србији) казала да су јој се у последњих неколико година кућне ствари три пута нашле у води и да је била немоћна пред том бујичном силом. Трипут је плављена и три пута је морала да ствари однесе на смеиште. Вода је у њену кућу, ових јунских дана, продрла за само неколико минута. Та слика указује на сву немоћ становништва да се одбрани од поплава и на чињеницу да је у Србији цивилна одбрана запостављена или умањена.

ДОЗЛОГРДИШЕ ПОПЛАВЕ

Када су нас 2014. године погодиле, како су тада тврдили стручњаци, хиљадугодишње воде, чинило се да ће то бити опомена која ће покренути механизме државе и друштва на свеобухватну акцију, како бисмо једном за сва времена раскрстили са поплавама. Била је то историјска шанса јер се тачно видело куда је све вода плавила, којим коритима и путевима су нагрнуле бујичне воде... Да се кренуло у свеобухватне акције, а могле су да се организују и добровољне радне акције, данас би штете биле мање, а неке делове Србије је последњих година поплава посетила два до три пута. Стање на терену је алармантно, јер се није много одмакло од ситуације из 2014. године. У мноштву негативних примера један је и позитиван. Наиме, у Лучанима је подизањем насила део површина спасен од поплава. Површина која је раније редовно плављена, сада је заштићена од поплава.

Када се држава средином марта ухватила у коштац са вирусом корона који се брзо ширио, предузете су мере да би се становништво заштитило од претеће заразе. Здравство је стављено у позицију да предупреди епидемију, а државне институције силе добиле су конкретне задатке. При томе је у недостатку организованог система цивилне одбране, део тих задатака припао војсци, односно полицији. Захваљујући ангажовању здравства, војске,

полиције и других делова државног апарата, избегнута је катастрофа каква се догодила у неколико западних земаља.

УРУШАВАЊЕ СИСТЕМА

Некада, у доба СФРЈ, наша земља је поседовала развијен систем цивилне заштите, по коме је била позната у Европи. Када се отцепила Словенија, тамошњи стручњаци су наставили да примењују југословенска искуства, тако да су већину почели да „извозе“ у земље Запада, укључујући и неке које припадају НАТО-у.

У Србији (СРЈ) је деведесетих година минулог века почело урушавање система цивилне заштите. Одбачен је концепт општенародне одбране и друштвене самозаштите, што је био својеврстан сигнал за растакање нечега што је добро функционисало. О томе смо разговарали са генерал-мајором у пензији др Луком Кастратовићем, који је 2002. и 2003. године обављао дужност начелника Сектора за цивилну одбрану и уједно заменик министра одбране СРЈ за цивилну одбрану. Тема његове докторске дисертације била је „Нови модел цивилне одбране као елемент одбрамбеног система Србије и Црне Горе. Године 2015. генерал је објавио књигу „Развој система цивилне одбране у Републици Србији – нови модел“.

У готово свим земљама света одбрамбени систем је јединствен систем који обухвата (обједињује) војну и ци-

вилну одбрану (ЦО). Систем одбране је скуп усвојених теоријских ставова, начела и принципа општедруштвеног, политичког, војног и економског карактера, на основу којих се држава припрема за одбрану. Цивилна одбрана, као део одбрамбено-заштитног система, је скуп активности које непрестано спроводе цивилне структуре друштва у условима нарушеног функционисања државе и њених институција у рату и миру (елементарним непогодама, природним и техничко-технолошким катастрофама и акцидентима).

Основни подсистеми који чине систем цивилне одбране су: цивилна заштита, служба осматрања и обавештавања, заштита животне средине и психолошко-пропагандна заштита. Цивилна заштита би се могла дефинисати као организована активност грађана, државних органа и институција, ради заштите цивилног становништва, материјалних и културних добара од елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и последица ратних дејстава.

Урушавање подсистема цивилне одбране у Србији кренуло је 1992. и 1993, а настављено 1995 године. Постојали су добро организовани центри цивилне одбране. Део тих центара 1994. године преузела је полиција. Када су 2000. године на власт дошли „досовци“, све је докрајчено. Општински штабови цивилне одбране и јединице на том нивоу укинута су 2005. године. Тада је прекинут организацијски ланац који од врха државе сеже до ме-

Спасовање становништва приликом елементарних непогода има приоритет у делатностима система цивилне одбране

Одређивање начелника Генералштаба Војске Србије за команданта одбране у Шапцу 2014. Године указује до које мере је био дерогиран подсистем цивилне одбране

• • • •

Када је потиснута цивилна одбрана, комплетна опрема за спасавање људи на рекама и језерима, намењена за јединицу од 350 људи, продата је будзашто

Без задршке су распродати спасилачки чамци и друга бројна опрема. Чак је и војска, укидањем инжењеријских јединица, на старо гвожђе, а потом у Железару Смедерево, упутила моћна амфибијска возила: генерал-мајор у пензији др Лука Кастратовић

сне заједнице. До тада су се активности центара за обуку одвијале према петогодишњим и годишњим плановима за обучавање грађана. Цивилна одбрана, чији је део цивилна заштита, по организованости, била је, у неку руку, врста друге војске. Током сваке године организовано је било више ве-

жби, на којима су проверавана концепцијска решења, а и увежбаност штабова и јединица цивилне одбране. У то време цивилна одбрана је располагала и са извесним бројем полигона за обуку.

ПРИРОДНЕ И ДРУГЕ СИЛЕ

Постоји више класификација опасности, а теоретичари се слажу да је најприхватљивија према природи појаве, а то су: ратне опасности, опасности чији су узроци природне силе на које човек не може да утиче, опасности које човек изазива ненамерно и оне које изазива намерно, наводи др Лука Кастратовић.

У опасности чији су узроци природне силе, на које човек не може да утиче, убрајају се: сеизмолошке (земљотреси, клизишта и вулкани); метеоролошке (ветар, град, киша и снег); хидролошке (поплаве, морски таласи и лавине) и биосферске (суше, епидемије и епизотије).

До сада се о биолошком рату прављало само у круговима војних теоретичара, а последњих година се све више говори да се у моћним лабораторијама великих сила убрзано експериментише са вирусима, нарочито оних који су произведени вештачки. У разматрању те области до јавности често допиру тврдње да су се поједини вируси отели контроли и да, сем у лабораторијама, циркулишу и природом широм планете. Да ли се то „in vivo“ испитује моћ вештачких микроорганизама показаше време.

Некада смо имали Сектор цивилне одбране у оквиру Министарства одбране, па управе за мобилизацију, за цивилну заштиту, затим центре за цивилну одбрану... У општинама су егзистирала одељења цивилне одбране, као стручна служба штабова цивилне одбране. Командант штаба цивилне одбране био је или председник Општине или председник Извршног већа те општине. Постојала је посебна просторија са потребним реквизитима и базом података. На великој карти општине били су исписани подаци о броју становника, колико је мушких а колико женских, па колико се становника налази на разним врстама студија, колико је људи евидентирано да су војни обвезници, колико њих је у цивилној одбрани, колико у јединици ЦЗ... Израђиване су веома квалитетне процене. Посебно је значајан преглед извора опасности. Ако наступе поплаве, одређене су снаге за одбрану од поплава, односно за отклањање њихових последица. Знале су се снаге које ће поступити ако дође до какве хаварије у некој од фабрика. Знало се време и учесници прочишћавања постојећих канала за одвод вишка вода, како наноси лишћа, грања, песка, камења, шута и другог отпада које одлажу несавесни грађани не би створили зачепљења која у поплавама могу бити кобна, каже Кастратовић.

Занимљиво је да уређене површине заштићене од плављења имају одређене карактеристике. Тако се дуж река и потока који могу прерасти у бу-

ичне реке поставља појас шума, затим појас равнине, па земљани насип. Када крене већа количина воде, пушта се у међупростор да плави до насипа, чиме се предупредује опасност. На појединим местима намерно се остављају увале у које могу да се спроведу вишкови воде. Колико се водило рачуна о детаљима у време постојања цивилне одбране, односно цивилне заштите може да послужи податак да је редовно вршен обилазак насипа, да тамо случајно своје јазбине нису запатили зечеви, лисице, или неке друге животиње које копају рупе.

ШТА СМО ИМАЛИ

У штабовима за цивилну одбрану постојали су означени извори питке воде са издашношћу у минути и сату, који су у случају потребе могли да се користе као питка вода за становништво. При томе је периодично испитиван квалитет воде, то јест биолошки и хемијски састав.

Штабови цивилне одбране располагали су магацинима за опрему јединица, укључујући и униформе. Опрема специјализованих јединица била је смештена у нарочите контејнере.

У аналима цивилне одбране остаће записано одређивање начелника Генералштаба Војске Србије за команданта одбране од поплава у Шапцу 2014. године. Заправо, мерено војничким аршинима, тај потез је изгледао овако: за команданта је одређен, на три нивоа нижи положај, неко ко треба да брине о одбрани целе државе. Тај пример указује и до које мере је био дерогиран подсистем цивилне одбране. Уместо да се начелнику Генералштаба изда такво наређење, могло је да му се наредбодавно зада обавеза да у року од сат-два одреди одговарајућег официра за одбрану од поплава, а да се првом човеку војске каже да је, до даљњег, тежиште одбране од поплава у Шапцу.

Када су добровољци из Београда и других места Србије на позив дошли у Шабац да бране град од поплава, тамо их нико није дочекао, није било лопата, џакова и песка. То говори да није постојао штаб цивилне одбране, ни-ти одговарајућа јединица.

Некада смо имали комплетну опрему за спашавање људи на рекама и језерима. Све то било је намењено за јединицу од 350 људи. Када је цивилна одбрана потиснута на крајње маргине, та скупоцена опрема продата је будзашто. Срећа је да су део опреме купила нека ронилачка друштва и појединци којима је роњење хоби, тако да се повремено, када устреба, та опрема ипак користи за спашавање људи.

Неселективно се поступало и приликом гашења појединих јединица цивилне одбране и цивилне заштите. Без задршке су распродати спасилачки чамци и друга бројна опрема. Чак је и војска, укидањем инжењеријских јединица, на старо гвозђе, а потом у

ЗАОКРУЖЕН СИСТЕМ

У ранијем систему цивилне одбране (ЦО) правно су били дефинисани субјекти система ЦО: органи и организације државне управе, органи и организације локалне самоуправе, јавна предузећа, привредна друштва, предузетници и друга правна лица, органи и институције јавних служби или делатности, друштвене и друге организације и грађани.

Биле су дефинисане снаге у ширем и у ужем смислу. Снаге у ужем смислу су чиниле: штабови цивилне ЦО, јединице ЦО, јединице ЦЗ, јединице везе, центри за обавештавање и јединице службе осматрања и обавештавања. Између осталих биле су формиране и јединица за пружање прве медицинске помоћи. Био је то систем у који су били укључени (у миру и рату) сви грађани и све институције државе, а на свим нивоима била дефинисана кадровска структура и обезбеђена неопходна материјално-техничка средства (распоредена у одговарајућим складиштима).

Грађани су пролазили кроз систем обуке и информисања и били упознати како о свим могућим опасностима, њиховим последицама, понашању у датим ситуацијама тако и о својој улози и месту у случају опасности. Свим грађанима је било дефинисано место и улога у датој ситуацији.

Да није реформисан (смањен обим), систем ЦО и ЦЗ у ванредном стању би се све лакше, ефикасније и рационалније пребродило, јер би били обучени и припремљени грађани, као и целокупан државни и друштвени систем. Терет одбране био би равномерније распоређен, са мање неразумевања, страха и уз више поштовања предузетих мера.

Корона је много тога померила и пореметила

железару Смедерево, упутила моћна амфибијска возила. Нажалост није мали број тих и таквих примера, подвлачи др Лука Кастратовић

Шта треба чинити у будућности и колико је времена, односно новца, потребно да се систем цивилне опреме подигне из пепела, питамо Кастратовића?

–Уважавајући реалности савременог света, неопходно је у оквиру одбрамбеног система развијати савремен систем цивилне одбране. То је могуће уз препознатљиве претпоставке, прихватљиве за свет и у складу са међународним стандардима који одговарају интересима и могућностима Србије и који јачају одбрамбени систем и утврђују њену међународну позицију. Развој система цивилне одбране у са-

временим условима у одбрамбеном систему Србије треба да почива на принципима: међународноправне усаглашености, отворености, општости, савремености, аутентичности, научне заснованости, транспарентности, синхронизованости, организованости, правне уређености, свеобухватности, динамичности и етичности.

Да би се достигао потребан ниво цивилне одбране потребна су огромна средства. У овом тренутку тешко је то прорачунати и исказати бројкама. Што се времена тиче, за пет до шест година може се достићи ниво који представља снажан ослонац за даљи развој цивилне одбране, закључује генерал др Лука Кастратовић

Извор: Печат

Изложба „Незаустављиви ход Црвене армије на путу ка Берлину“

ФОТОГРАФИЈАМА ПРОТИВ РЕВИЗИЈЕ ИСТОРИЈЕ

Изложене фотографије непознатих војних фотографа нађене су у једној металној каси у „Борби. Та каса није померана 75 година

ревизије историје Другог светског рата, стави доказ који ће допринети заустављању кривотворења чињеница о историјским збивањима – истакао је Тохол.

Директор Компаније „Борба“ Андрија Јоргић, рекао је да чињеница да су изложене фотографије нађене у једној металној каси у „Борби“, доказ да је та кућа била статусни симбол бивше државе, и изразио наду да ће бити и данас.

– Пре четири месеца поново смо покренули наш часопис, и највећи део наредног

Изложбу је отворила потпуковник Биљана Пашић

Новооткривене фотографије препуне су занимљивим детаљима

У Малој галерији београдског Дома Војске Србије 7. јула отворена је изложба „Незаустављиви ход Црвене армије на путу ка Берлину“, приређена поводом 75. годишњице од завршетка Другог светског рата.

О поставци коју чини око 80 фотографија непознатих војних фотографа Црвене армије, сачуваних у архиви Компаније „Борба“, за ову прилику употпуњеној избором из ратних планова за учешће руских снага у ослобађању Србије у јесен 1944. Године, говорили су директор „Борбе“ Андрија Јоргић, начелник Одељења за издавачку делатност Медија центра „Одбрана“ Мирослав Тохол и директорка те куће потпуковник Биљана Пашић, која је изложбу прогласила отвореном.

Министарство одбране и Војска Србије, као својеврсни баштеници националних вредности, увек дужну пажњу поклањају обележавању значајних јубилеја и догађаја који су utkани у слободарску традицију нашег народа, каква год да су времена и околности – рекла је потпуковник Пашић.

– Историја је препуна догађаја који сведоче да су морал, праведна борба и војничке вештине једини начин за постизање истинске победе. Тако је било и у Другом светском рату, када је наш народ, уз помоћ слободарских народа света, пружио одлучан одговор фашистичкој претњи – истакла је директорка Медија центра „Одбрана“ и додала да је обележавање 75. годишњице од победе над фашизмом, у времену у коме сведочимо и покушајима ревизије историјских чињеница – од великог значаја.

Она је изразила уверење и да изложба, осим што одаје дужно поштовање доприносу савезничке Црвене армије победи антихитлеровске коалиције, представља и „враћање дуга према непознатим ауторима фотографија“, и позвала „да се сетимо тих професионалаца, којима је посао био, баш као и неким од нас данас, да, неретко уз ризик и излагање опасности, оставе документа о једном времену“.

Уз речи захвалности због доприноса ре-

ализацији изложбе упућене Драгану Вујићу, Андрији Јоргићу и историчару Милету Бјелајцу, начелник Одељења за издавачку делатност Медија центра „Одбрана“ Мирослав Тохол испричао је како су, готово случајно, током трагања за фотографијама за илустрацију новог издања те куће, посвећеног доприносу Црвене армије ослобођењу српске престонице – у архиви „Борбе“, у фасцикли иза челичне касе „која није померана 75 година“, пронађене вредне фотографије о којима мало зна и српска и руска јавност.

– Осим обележавања 75. годишњице од победе над фашизмом, циљ изложбе је и да у руке историчара, који се боре против

броја посветићемо изложби – најавио је Јоргић који је наговестио и да ће, у сарадњи с Министарством културе, бити настављен пројекат дигитализације архиве „Борбе“.

Данас представљене фотографије, приређене су за изложбену поставку планирану у српској престоници 1945. године, али се не може са сигурношћу тврдити да је тада угледала светлост дана, што јој данас даје и посебну занимљивост.

Изложба „Незаустављиви ход Црвене армије на путу ка Берлину“ у Малој галерији Дома Војске Србије у Београду отворена је до 27. јула.

Медија центар „Одбрана“

Отворена изложба фотографија „Војска Србије – најбољи кад је најтеже“

БОРБА СА КОРОНОМ

У Малој галерији Дома Војске у Београду отворена је изложба фотографија фоторепортера Медија центра „Одбрана“ – „Војска Србије – најбољи кад је најтеже“, на којој је приказано ангажовање припадника Војске Србије за време ванредног стања и пандемије корона вируса.

Током готово два месеца, од 15. марта до 7. маја, институција с највећем поверењем у народу извршила је, по наређењу председника Републике Србије и врховног команданта Александра Вучића, низ сложених и одговорних задатака наметнутих новом реално-

Снимање документарно-играног филма о пробијању Коридора 1992. године

ПУТ ЖИВОТА

Друга фаза снимања документарно-играног филма о пробијању Коридора 1992. године, који спаја источни и западни део Републике Српске, почела је снимањем реконструкција у касарни у Руми. Филм ауторке Слађане Зарић ради се у копродукцији Војнофилмског центра „Застава филм“, Радио-телевизије Србије и Телевизије Републике Српске. Претходно, у импровизованом студију у Бањалуци снимљене су изјаве око 80 директних учесника борби.

Објекти касарне у Руми адаптирани су како би подсећали на услове у којима су вођене борбе за пробијање „пута живота“, односно коридора. Из Руме, снимање ће се преселити на Пасуљанске ливаде, а затим у околину Вршца.

„У Бањалуци, у том периоду након велике офанзиве хрватске војске, 42 дана није било струје, почиње да нестаје храна, цигарета има... Имамо ситуацију да је умрло 12 беба којима је због недостатка кисеоника заиста одузето право на живот. Не знам шта би са тим бебама било, да ли би оне преживеле, али кисеоник до њих због тог застоја на Коридору, због тога што је „пут живота“ био пресечен, није могао да дође“, прича ауторка филма Слађана Зарић.

Филм хронолошки прати дешавања, од преласка хрватске војске преко Саве, формирања логора, страдања Срба у Оџаку, Дервенти и погибије 32 војника из Војне поште Врање. Уз сведоке, у филму учествују и глумци из Србије и Републике Српске.

„Нисам пуно играо историјских ликова, ова три сврставам у њих, то је велика част, играо сам код Срда на у Круговима и Александра у позоришту, то има посебну тежи-

Та битка водила се за коридор живота

Филм обилује и играним сценама

ну, а пристао сам сада одмах јер ја водим рачуна о томе“, каже глумац Вук Костић.

„Није рађен филм о Коридору. Ја сам тада био млад али се сећам каква је еуфорија владала, колико је људи ишло у акцију и знало се да је то од животне важности и сви су уложили максимално труда да то

успе“, додао је глумац Слободан Перичић.

Војна операција Коридор трајала је од 28. јуна до 6. октобра 1992. године на простору Посавине. У акцији су погинула 273 бораца Војске Републике Српске, а рањено је 1.918 бораца.

шћу. Више од 1.500 људи у униформи Војске Србије било је сваког дана ангажовано на пословима здравственог и физичког обезбеђења, дезинфекције, логистике... Непрегледан строј одважних и бескрајно мотивисаних људи започео је бескомпромисну борбу против невидљивог и, како је време одмицало, све подмуклијег непријатеља.

Отварајући изложбу фотографија директор Медија центра „Одбрана“ потпуковник Биљана Пашић је истакла да су припадници Војске Србије, својим несебичним и непоколебљивим ангажовањем током пандемије, још једном показали да с правом уживају велико поверење народа.

– Војска је током ванредног

стања, за веома кратко време опремила привремене болнице и пружила могућност грађанима да користе њихове здравствене капацитете, у рекордном року формирала једну од најбољих ковид болница на Карабурми, обезбеђивала здравствене установе, помагала у обезбеђењу државне границе и установа социјалне заштите за смештај старих лица, бринула о безбедности свих мигрантских кампова... Упоредо с тим активностима, нису запостављени ни редовни задаци на унапређењу обуке и оперативне способности јединица. Поносни смо што смо били део свих тих активности и што су фоторепортери Медија центра „Одбрана“ по ко зна који пут показали врхунски

професионализам у обављању својих радних задатака – истакла је потпуковник Биљана Пашић.

Фоторепортери „Одбране“ непрекидно су били међу тим храбрим људима, бележећи камером и фотографским објективом све што су чинили супротстављајући се немилосрдној болести. Били су у ковид болницама у Београду, Нишу, Новом Саду, Крушевцу, на градским трговима и улицама са припадницима АБХО јединица које су, самостално и заједно с руским колегама, дезинфиковале јавне површине и објекте у 37 градова у Србији. Били су на полигонима Војске Србије, на којима су, поред све бројнијих ванредних, настављене и редовне ак-

тивности. Обука и унапређивање оперативних способности јединица није прекидана ни током најжешће борбе с вирусом.

Пандемија није зауставила живот и рад припадника Војске, али је, зато, повећала њихову решеност да истрају у одлучној борби против инфекције и тако још једном покажу да су спремни и оспособљени да ефикасно одговоре на сваки изазов по безбедност државе и народа коме припадају.

Овековечено је то на свакој фотографији ове непоновљиве поставке, на сваком фотографисаном војнику, подофициру и официру, чија су лица готово једнако одлучна и непоколебљива, ма где да су снимљени.

Медија центар „Одбрана“

Бела Црква **СЛОБОДА УТКАНА У БИЋЕ НАРОДА**

У Белој Цркви, крај Крупња обележен 7. јули - Дан устанка народа Србије у Другом светском рату. Свечану церемонију предводио је државни секретар Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зоран Антић. На челу делегације СУБНОР-а Србије био је председник Видосав Ковачевић, генерал-мајор у пензији, а Општину Крупњан представљао је председник општине Иван Исаиловић. Свечаности су присуствовали грађани из тог краја и борачке делегације из више крајева Србије.

На спомен-бисту народног хероја Жикице Јовановића Шпанца венце су положили и одали почаст представници Владе Републике Србије, Министарства одбране и Војске Србије, Општине Крупњан, СУБНОР-а Србије и многобројна удружења грађана.

Обраћајући се присутнима државни секретар Зоран Антић честитао је Дан борца и Дан устанка Србије. Посебно је подвукао да је, недавним статутарним променама, СУБНОР Србије променио назив и да ће убудуће неговати традиције свих ослободилачких и одбрамбених ратова Србије. Новоизабраном председнику генералу Видосаву Ковачевићу пожелео је много успеха у предвођењу активности СУБНОР-а Србије у наредном периоду. Подсетивши да су борци НОР-а те 1945. године, после четири године ратовања, изнедрили слободу, Антић је нагласио да српски народ нема право да заборави тековине НОР-а и јуначка дела Народноослободилачке војске Југославије.

Честитајући грађанима Дан устанка народа Србије, 75 година од победе над фашизмом и Ивањдански устанак, председник СУБНОР-а Србије Видосав Ковачевић подсетио је да Србија живи 75 година у слободи и никада у својој пребогатој и нараслој историји није дужи временски период уживала у плодовима слободе и била слободна.

-Захвалност за то дугујемо пре свега славној НОВ, борцима НОР-а, борцима Црвене армије. Наши борци су певали о слободи, сањали је, за слободу се борили и гинули. Српски народ је те давне 1941. рекао историјско не фашизму, одазвао се позиву КПЈ и Јосипа Броза Тита и заједно са другим народима кренуо у општенародни устанак и борбу против окупатора и завојевача. У тој четворогодишњој борби српски народ је тешко страдао, а на крају рата је стао у строј победника, исто онако као што су наши преци на крају Првог светског рата стали у строј тадашњих победника, истакао је Ковачевић и наставио:

СУБНОР Србије управо баштини и чува културу сећања на нашу славну партизанску и антифашистичку прошлост, али предано негује и традиције свих ослободилачких ратова Србије, укључујући и сећање на херојско држање и борбу народа и војске током агресије НАТО-а на нашу земљу. Сада много лакше носимо барјак антифашистичке борбе и слободарства. У томе имамо пуну подршку председника Александра Вучића, који је СУБНОР, поводом 70-годишњице рада, одликовао Срећанским орденом. Имамо подршку и ресорног министарства, затим Министарства од-

У име Владе РС венац је положио државни секретар Зоран Антић

бране, Војске Србије и све више локалних самоуправа. Наша је обавеза да чувамо традицију, казао је Ковачевић.

Председник Општине Крупњан Иван Исаиловић, подсетио је да се одлучна и слободарска Србија дизала на устанак и 1914. и 1941. а и 1999. године. Тако је и на споменик у Белој Цркви уклесано. „Овде је Србија рекла слобода“. Он је нагласио да смо дужни да памтимо важне историјске догађаје и да српска реч инат, која се тешко преводи на стране језике, даје нашем народу нову снагу у превазилажењу свих недаћа и проблема. Посебно је подвукао да СУБНОР не дозвољава да заборавимо на своју славну прошлост.

Током свечаности изведен је пригодан

културно-уметнички програм у којем је интерпретацијом државне химне „Боже правде“, потом химне СУБНОР-а Србије „Партизан сам, тим се дичим“ и неколико познатих партизанских песама, међу којима и она о народном хероју Сави Ковачевићу“ посебан печат дао уметник и педагог Оливер Њего. Свечаност је завршена песмом „Ово је Србија“.

Даном устанка у Србији се обележава годишњица оружане акције Рађевачке партизанске чете Ваљевског партизанског одреда, 7. јула 1941. године у Белој Цркви.

З. П.

Из Црне Горе

ВЕНАЦ НА СПОМЕНИК ПАРТИЗАНУ

Поводом 13. јула, Дана државности и Дана устанка Црне Горе, делегација Удружења војних пензионера Црне Горе положила је вијенац на Споменик партизану борцу на Горици.

Овим чином одата је почаст незаборавним јунацима, који су у херојској борби против окупатора уградили своје животе у темеље слободе и достојанства народа.

Р. З.

Стоти рођендан
Петра Матића

РОЂЕНДАРСКА ТОРТА ЗА СЛАВЉЕНИКА

У организацији Општинског одбора СУБНОР-а Савски венац у свечаној сали Дома бораца и инвалида Србије, обележен је стоти рођендан народног хероја Петра Матића Дулета, носиоца „Партизанске споменице 1941.“ и генерал-пуковника ЈНА у пензији. Свечаности су присуствовали председник СУБНОР-а Србије, генерал Видосав Ковачевић, заменик председника СУБНОР-а Србије пуковник Боро Ерцеговац и члан Председништва СУБНОР-а Србије пуковник-пилот Зоран Јаковљевић.

Председник СУБНОР-а Општине Савски венац и борац Прве пролетерске бригаде Зденко Дупланчић путем биографије осветлио је лик и дело Петра Матића, који ће у историји НОР-а остати упамћен и по организовању чувеног великог транспорта из Срема за Босну.

Повељу и плакету Прве пролетерске бригаде народном хероју Петру Матићу уручио је борац Прве пролетерске бригаде Зденко Дупланчић а председник СУБНОР-а Србије генерал Видосав Ковачевић уручио је највеће признање СУБНОР-а Србије „Велико хвала“ и притом истакао Матићеве заслуге у току НОР-а.

На крају свечаности у част слављеника, уз рођендарску тарту и пратњу хармонике отпеване су партизанске песме „Партизан сам, тим се дичим...“ и „Кад су Сремци кренули...“.

Народни херој Петар Матић захвалио је свима што су својим присуством увеличали његов стоти рођендан.

З. П.

Видовдански сабор у Руми

ПРИЗНАЊА ЈУНАЦИМА СА КОШАРА И ПАШТРИКА

Традиционално у Градској кући у Руми пред највећи српски празник Видовдан организован је пријем за чланове „Академије видовданских витезова српских“ и борце и породице палих бораца на Паштрику и Кошарама. То је била прилика за сећање на све оне који су дали живот и који су се борили за очување српства на Косову и Метохији, као и да се никад не заборави значај Видовдана који је српски и духовни и световни празник. Грамату као знак захвалности у име Општине Рума су примили Стеван Ковачевић, председник Скупштине општине Рума и Душан Љубишић, начелник Општинске управе Рума.

„Општина Рума подједнако је опредељена за свој развој и модернизацију, колико и за неговање традиционалних културних и историјских вредности нашег народа. Свакако да је витештво једно од обележја српског етноса и Академија српских витезова негује кодекс витештва у српском народу. Нама је драго да можемо да их угостимо и захвалимо на напорима које чине, не само на неговању српских витешки вредности, него и на неговању херојства и исказане храбрости српских војника током ослободилачких и одбрамбених ратова и што смо у могућности да и ове године организујемо трибину на којој ће бити речи о томе. Надамо се да ће ова манифестација и убудуће бити у нашем граду, на задовољство свих нас, посебно наших најмлађих суграђана који се увек радо сусрећу са српским витезовима“, рекао је Стеван Ковачевић.

Скуп се већ седму годину заредом одржава у Градској кући у Руми, након чега је у Храму Вазнесења Господњег у Руми одржана трибина под називом „Кошаре и Паштрик - битка која траје“, на којој су учествовали учесници поменутих битака, али и Веселин Шљиванчанин, пензионисани официр ЈНА. Том приликом додељене су статуе преживелим и постхумно палим борцима. Постхумно су статуе додељене браћи Милић, капетану Прве класе Крунославу Иванковићу, воднику Прве класе Ивану Васојевићу Јагуару и војнику Вукоману Тешовићу. Статуе су примили чланови породица палих јунака, који су сложено поручили да је слобода највреднија, али и најскупља ствар, те да док се будемо сећали палих јунака, они ће живети!

Статуе су додељене и Давору Штефанеку (статуа уручена његовом брату), репрезентативцу у рвању и председнику Спортског савеза Србије, војнику Дарку Трифуновићу Анђелковићу који је нагласио да је својевремено ћутање државе о Кошарама, теже пало младим борцима, него сам рат. Признање је уручено и капетану у пензији Саши Петровићу Мамби, потпуковнику у пензији Драгутину Димчевском и бригад-

ном генералу Стојану Коњиковцу. Признање је добио је песник Александар Николић - Српски вук.

Уочи доделе признања прочитано је и писмо које је својим саборцима послао генерал Небојша Павковић, подсетивши да српског војника увек води морал и витешки дух.

„Седму годину заредом правимо ову нашу причу, а са нама су учесници свих тих борби и породице настрадалих. Мислимо да је то нешто што је потребно овом граду у знак сећања на све те витезове, на све те хероје који су учествовали, који су положили живот и који су сада са нама у овој причи. Слоган данашње трибине је Мртве не заборавите, живе памтите, тако да је то за наш народ прича која траје још од Косовског боја, уколико ми будемо били вољни да то даље наставимо и да подржавамо, то ће трајати“, рекао је Новица Тодосијевић, председник и оснивач Удружења грађана Академије видовданских српских витезова.

На трибини је речено да је заборав највећи непријатељ наше нације, зато је важно чувати сећање на пале хероје, али и указивати дужно поштовање према онима који су преживели. Због тога се негује традиција српског витештва и Видовдана, рекао је професор Милан Вукелић, официр специјалне јединице у пензији.

„Ја сам човек који се залаже да ова манифестација буде у континуитету, да траје, да ширимо истину о нашим херојима, погинулим, рањени, преминули, тако и живима који су и данас међу нама, који су нам увеличали данашњи празник и ову нашу манифестацију. Видовдан је српски витешки празник, ми смо то повезали са тим и углавном све манифестација у нашој земљи које су усмерене у том правцу одвијају се на Видовдан“, рекао је Вукелић.

С тим у вези у Великом парку у Руми одржан је и витешки турнир, који је окупио стреличаре и мачеваоце, који су приказали старе витешке вештине српског народа.

Манифестацију су музички употпунили Српско певачко друштво у Руми, професор хармонике Дамир Васиљевић Тоскић са ученицима ОМШ „Теодор Тоша Андрејевић“ и гуслар Вукман Боричић.

Обележена 136-а годишњица рођења пилота Михаила Петровића

ПОЧЕТАК ОБНОВЕ РОДНЕ КУЋЕ

Доследни у поштовању традиција нашег ваздухопловства и сећања на људе који су обележили настанак и развој авијације у Србији, мештани села Влакча и припадници РВ и ПВО Војске Србије, окупили су се у суботу 13. јуна пред родном кућом наредника Михаила Петровића и положили цвеће и венце испод спомен плоче постављене њему у част 1953. године.

Извршавајући борбени задатак наредник Михаило Петровић је погинуо 20. марта 1913. године близу аеродром Барбалуш код Скадра. Сахрањен је у порти месне цркве. Наредне године уз највеће почести његови посмртни остаци пренети су на Цетиње где су почивали до 1931. године, када је ангажовањем брата му Живана потпуковника и његових сабораца у ваздухопловству, премештен у породичну гробницу, где и данас почива. Већ скоро три деценије одајемо му почаст на Новом гробљу у Београду 20. марта.

Дан Михаиловог рођења село Влакча обележава као народну манифестацију где су сваке године, ево већ деценију и по присутни и ваздухопловци Србије и на понос и дику рода свога припадници нашег РВ и ПВО.

Ове године, упркос мерама опреза услед опасности од корона вируса Ковид 19, у организацији Завичајног удружења „Михаило Петровић“ из Влакче, у сарадњи са УПВЛПС и Командом РВ и ПВО, скромно али достојанствено обележена је Михаилова 136-та годишњица рођења.

Путем од Земуна до Влакче у Тополи, обишли смо спомен обележје пилоту мајору Зорану Томићу и положили букет цвећа и одали му почаст.

Окупили смо се традиционално код основне школе у селу и кренули пут Михаилове родне куће. Долазећи пред кућу, стару више од века, која је оронула и упркос бризи руинирана, радосно смо запазили једну новину. Власник имања и куће Југослав Ралевић реновирао је кров. Стављен је нови цреп и кућа је спашена сигурног урушавања услед великих киша, која су нас задесиле овог пролећа и почетка летњег периода.

То нас је све обрадовало и као зрак сунца, које је и ове године, као и увек до сада, када год дођемо на то свето место, грејало топло и жарко. Били смо обрадовани и срећни ту на врелу историје.

Поклонили смо се нареднику пилоту Михаилу Петровићу и положили цвеће и венце испод спомен плоче на родној кући, одали му почаст, обишли унутрашњост и фотографисали се испред куће.

Манифестацији обележавања дана рођења Михаила Петровића присуствовали су Томислава Ралевић, мајка власника куће и имања; а из Завичајног удружења: Александар Саша Јовановић, председник удружења, Мића Борић, Драгољуб Драгче Швабић, Дејан Драгутиновић, Иван Борић, Слободан Ђорђевић и Раде Јовановић.

Из Команде РВ и ПВО присуствовали су: пуковник Божидар Цимбаљевић, потпуковник Бранко Антонијевић, мајори Александар Ђиријаковић и Владимир Милосављевић.

Из Удружења пилота „Тигрови“ Краљево: Владан Нешић и Томас Јаник, а испред УПВЛПС Златомир Грујић.

Након обиласка родне куће дружење је настављено у учиници основне школе, у пријатном и конструктивном разговору. Саша Јовановић је присутне упознао са радом завичајног удружења и наредним циљевима. На првом месту то је подизање споменика Михаилу Петровићу у селу Влакча, затим уређење простора око родне куће и саме куће. Размењена су мишљења, телефонски бројеви и електронске адресе. Растали смо се са жељом да се окупимо и следеће године и надам да ће се до тада постављени циљеви остварити.

Позивамо све ваздухопловце, пријатеље ваздухопловства и људе добре воље да помогну ову акцији, и да наш први пилот и прва ваздухопловна жртва добије заслужен споменик у месту где се родио. Акцију ће водити Завичајно удружење „Михаило Петровић“ из Влакче, а ми сви треба да му добра срца помогнемо.

Зл. Грујић

Испред родне куће некадашњег пилотског аса

ПЕНЗИЈЕ ВРАТИТИ У ФОНД ЗА СОВО

Износим мишљење о постојећим проблемима са којима су суочени припадници Војске Србије и војни пензионери. Изражавам наду да ће овај текст покренути надлежне у Министарству одбране на размисање и да ће допринети решавању постојећих проблема.

Како и ко је овлашћен да активним војним лицима Војске Србије и војним пензионерима решава постојеће проблеме и да омогући остваривање основних грађанских права која им по важећим законским одредбама припадају?

Наводим могућност да војни здравствени осигураници добију упут за прегледе, односно лечење на цивилним клиникама за шта постоји основ у Плану мреже РФЗО, члан 7.

Ево једног занимљивог примера. Апарат за снимање видног поља на очном кабинету ВМА није био у функцији више од 12 месеци. Прво мишљење стручњака било је да се апарат не може поправити и да је потребна замена новим. То је трајало више од 12 месеци и за то време лекари на очном кабинету ВМА нису примали пацијенте на контролу и даље лекарске поступке, јер су на увид тражили поменути очни снимак. Нико за сво то време није поменуо да се пацијент може обратити другој очној клиници за поменути снимак. Намеће се питање како је војни осигураник могао да оствари право по основу наведеног Плана мреже.

Наведеним планом је све прописано и омогућено као што је напред наведено, али намеће се питање како поменуто право војни осигураник може да оствари – реализује.

Исти проблем и питање намеће се и када је у питању остваривање и добијање права на неку од наших бања за опоравак и рехабилитацију. Ту треба додати и питање које војним осигураницима није јасно: зашто у реализацији напред наведеног питања коначну одлуку има РФ ПИО?

Коначну одлуку о добијању и одобрењу новчане помоћи за туђу негу и помоћ опет има РФ ПИО? Што се војних пензија тиче. Законом о ПИО од 1. 1. 2012. године војне пензије су из Фонда за СОВО премештене у РФ ПИО. Плате су од 2014. до 2019. године повећане за 35% до 49%, а пензије само за 12,75%. Наведене негативне последице посебно су изражене код војних пензија. Пензије старешина истих елемената, само у различито време пензионисаних, разликују се и до 30%. Сада пензије у односу на плате износе око 60%, што је мање за око 25% у односу на време када су официри или подофицири отишли у пензију. Зато се као неопходно решење намеће потреба да се пензијско и инвалидско осигурање војних лица мора вратити у Фонд за СОВО и то уреди посебним законом.

Што се решавања пореза на оружје тиче, од неких надлежних институција и појединаца добија се одговор да они нису надлежни за решавање тог питања. Опет питање: зашто је то тако? Зар то треба пензионери појединачно да решавају и тек онда сазнају чија је то надлежност?

Још има проблема који тиште нас војне пензионере, па молим да се учини све да се на ваљан, законит и праведан начин реше.

Немања Јовановић, Београд

Из историје нашег РВ и ПВО

ДОМИШЉАТИ ПАРТИЗАНСКИ ПИЛОТИ

Први транспортни ваздухоплов у саставу нашег ваздухопловства нам нису доделили савезници, него смо до те летелице дошли на један необичан начин

Идеја за стварање транспортне авијације, стара је колико и сама авијација. Код нас, зачеци транспортне авијације су почели 1924. године. За потребе транспорта у војном ваздухопловству коришћени су конформнији војни бомбардери, све до 1939. године, када се код нас, за потребе превоза и транспорта људи и средстава ваздушним путем, преуређују два авиона типа Фокер Ф-39 и користе се за избацивање падобранаца. Иначе, ова два авиона су набављена почетком 30-их година и поред бомбардерских задатака, обављали су и транспортне задатке, а неколико година су служили и за обуку више генерација летача-бомбардера, да би 1939. године били преуређени за потребе превоза падобранаца и ваздушног десанта уопште. Најчешће су коришћени у конфигурацији која је предвиђала превозење 12-15 наоружаних падобранаца под пуном ратном опремом. Након априлског слома, оба ова авиона су завршила у Хрватском ратном зракопловству.

Када су у јесен 1944. године започеле завршне операције за ослобађање земље, указала се и потреба да наше новоформиране ваздухопловство буде опремљено летелицама те намене, првенствено за потребе транспорта тешких рањеника до болница на слободним територијама, како би им се пружило адекватно лечење. У договору са савезницима, прво је основана Транспортна група, да би доласком совјетских транспортера Ли-2, формиран и 1. ваздухопловни транспортни пук, од којег је касније настао 119. транспортни пук.

Међутим, први транспортни ваздухоплов у саставу нашег ваздухопловства нам нису доделили савезници, него смо до те летелице дошли на један необичан начин.

Немци побркали лончиће

Те ратне јесене 1944. године у околини никшићког аеродрома је било окупљено доста рањеника, који су чекали савезничке авионе како би их ови превезли на даље лечење у Италију. За потребе обећаног транспорта, јединице из заштите рањеника су имале задатак да сваке ноћи припреме писту никшићког аеродрома за евентуално ноћно слетање савезничких летелица. То се радило системом „три ватре“, тако што су борци са стране улазне аеродромске капије, на самом прагу писте палили две ватре којима се пилоту показивао почетак и ширина писте, док је трећа ватра била паљена на супротној страни од ове, чиме је пилот имао какав такав преглед дужине и правца полетно-слетне стазе (ПСС).

Најтежим рањеницима се стање све више компликовало, док су многи нажалост почели и да губе битку за живот. Као за инат и дани, а нарочито ноћи су биле са изузетно лошим временским приликама, са кишом и великом облачношћу ниске доње базе. Ипак, без обзира на временске

неприлике, борци су из вечери у вече палили ватре.

А онда, једне ноћи, 24. октобра 1944. године, испрва тихо, а онда све јаче и јаче окупљени у околини никшићког летелишта су чули резак звук авионских мотора. Борци задужени за ноћни старт су притрчали ватрама како би на њих додали још дрва да би се ове разгореле. И одједном, на ноћном небу су се указала светла са летелице, која је помоћу фара за слетање „тражила“ пут ка оним ватрама које су „одређивале“ ПСС. Када су многи угледали она авионска светла, а понеки можда и силу авиона, срећи њиховој није било краја. Ларму и буку коју су производили окупљени борци, неретко су прекидали и пуцњи неког од окупљених, који су знали да је њиховим мукама дошао крај и да ће рањени другови блато и влагу Капиног поља убрзо заменити топлим постељама савезничких болница у Италији.

Међутим, када је летелица слетела и након окретања дорупала до окупљених, имало се шта и видети. Мало је рећи ко је више био запрепаштен! Да ли партизански борци који су гледали у нацистичке крстове на трупу и крилима летелице, или пак трочлана посада, чија су се лица могла назрети у пригушеном светлошћу осветљеној пилотској кабини, док су забезекнуто гледали у партизанске борце са петокракама на капама.

Први је „себи дошао“ пилот непријатељске летелице, који је када је схватио ситуацију, почео да додаје гас, не би ли изрулао са тог места и наставио ка ПСС е да би узлетео и побегао. Али прво изненађе-

ње је прошло и борце, тако да су буквално опколили летелицу и почели да пуцају око пилотске кабине... Мотори су утихнули и немачка посада је покуњено изашла из авиона и предала се. Касније се испоставило да је њихов задатак био да оду до неког аеродрома у Албанији, како би утоварили неки терет, али су се због сложених метеоролошких услова мало „погубили“ и од светала са Капиног поља, помислили да је албански аеродром.

Шта са неочекиваним поклоном

Сprovedени су до команде јединице, док је авион остао да стоји на „платформи“ никшићког аеродрома, где су га ватре још неко време осветљавале. Био је то најмасовније коришћени транспортни авион у оквиру немачког Луфтвафеа.

Е сад је требало знати шта урадити са неочекиваним „поклоном“. Вест се брзо проширила, још током те ноћи по готово свим јединицама у околини Никшића. Убрзо је јављено да се у једној налази неки Ђорђе Гвозденовић, искусни пилот и капетан из војног ваздухопловства Краљевине Југославије, који је пре рата био пилот на бомбардеру Савоја Маркети. Када је Ђорђе стигао и када су га упознали са ситуацијом, од њега је затражено да прегледа летелицу и утврди да ли је она у летном стању зарад евентуалног прелета и транспорта рањеника у Италију. Пошто је Ђорђе знао да задатак не може извршити сам, а такође је знао и да се у некој од јединица налази и капетан Јанко Добникар, тако-

Немачки авион Ју-52 Т ом

ђ је летач из ваздухопловства Краљевине Југославије, где је обављао дужност пробног пилота у оквиру Ваздухопловне опитне групе на земунском аеродрому, убрзо је позван и пронађен и Јанко. А када је на аеродром стигао и он, убрзо су пронашли међу партизанима из околних јединица и предатог авиомеханичара Чизмића. И тако је практично формирана посада, а вест се убрзо проширила и учинила доста на подизању морала код бораца, а рањеника нарочито.

Читав следећи дан, 25. октобар, ова тројица су провели у прегледању летелице и њеном припремању за извршење задатка и прелета у Италију. Утврђено је да у летелици има још доста горива, неопходног за лет, а након провера извели су и пробни лет у проширеном школском кругу. Након слетања, изашавши из авиона и погледавши се међусобно сва тројица, радосно су присутнима објавили да је летелица спремна и да се може почети са укрцавањем рањеника и да се већ сутра у зору 26. октобра могу отиснути пут Италије.

Међу рањеним борцима је одабрано 20-ак најтежих случајева, где је након њиховог размештања у транспортном простору летелице и процене њихове масе, механичар Чизмић закључио да су тежи од укупне носивости летелице, али је капетан Ђока Гвозденовић приметио да је ПСС довољно дугачка за мало дужи залет и да неће бити проблема. У тој гужви око укрцавања, одједном је Добникар приметио да то неће „ићи“ баш тако лако...

Људи! Ми са овим ознакама не можемо прелетети! Обориће нас Савезници! - викнуо је Јанко.

Уместо у Италију, правац Београд

И заиста ознаке нацистичког Луфтвафе су у оној општој гужви и еуфорији око заробљавања летелице некако заборављене. Многи су разочарано гледали упитно у посаду очекујући од њих решење.

Разлога је било много, првенствено због тога што посада није познавала италијанске аеродроме, фреквенције контроле летења на њима како би се легитимисали, што је све кад се узме у обзир, чак ако би се и пронашла фарба да се немачке ознаке префарбају (а које нажалост није било), доводило да закључка да задатак не може бити обављен, јер би Американци немач-

ку летелицу над тлом Италије оборили без икаквог устежања...

- Људи! Ајд' да пробамо овако! - прозборио је Ђорђе Гвозденовић, некако најстарији међу свим тим голобрадим младићима. - Београд је ослобођен пре неки дан! Ајмо да налепимо блато и „умуљамо“ ове фашистичке ознаке и да ми прелетимо за Београд, тј. Земун. И Јанко и ја одлично познајемо аеродром, навигационе припреме ради, своју земљу - као своју кућу... Идемо ми лепо у Београд! - одушевљен је и сам својим предлогом био Ђока.

Речено-учињено! Убрзо су ознаке немачког нацистичког ваздухопловства на крилима, трупу и репу, премазане мешавином иловаче, земље и воде, практично блатом! Заиста, за тако кратко време, нигде у Никшићу и околини се није могла набавити фарба којом би се префарбале те површине на којима су се ознаке налазиле. А када је посао завршен, трочлана посада је села за команде транспортера и испраћена песмом и повицима раздраганих људи, опет уз понеки пуцањ, испраћена пут престонице.

Ни у унутрашњости авиона није било ништа боље, обзиром да су и они од рањених, који су могли да „пусте“ глас такође срећни певали, док и други, којима до песме због болова баш и није било, ипак читаву ситуацију пратили са трачком наде у очима...

За лет је изабран најкраћи курс, без прекретних оријентира, готово по правој линији између Никшића и Земунa. Сам лет се одвијао без икаквих проблема све негде до пола пута, када је механичар Чизмић погледао кроз прозор летелице и видео да се „фарба“ направљена од блата сасушила и почела одлепљивати, тиме откривајући све већу и већу површину на којој се почеше указивати ознаке ваздухопловства нацистичке Немачке. Лет изнад готово ненасељених подручја западне Србије није никога пренуо и изненадио. Али се хладан зној сливао посади низ леђа када су помислили шта ће се десити када буду на домаку престонице и када их неко уочи! Београд тек ослобођен, а над њиме лети немачки авион!? Тако замишљени и са зебњом пратећи задати курс, наставили су лет спремни на сваки развој ситуације. Рањеницима у авиону ништа нису говорили, а било им је жао да им прекидају песму, раздраганост и наду...

Када дођоше у траверзу Шапца, знајући

да у Кленку базирају совјетски ловци, њихова зебња се још више повећа и чини се још брже наставише лет ка Земуну. Али црне слутње њихове се ипак обистинише. Као осице прво један, а потом и други парловаца Јак-3 им пролети са леве стране, док им је други „насео“ на нос. Они у авиону немају никакву радио-везу.

Не знају совјетске фреквенције...

Пресрели их совјетски авиони

Препустили су све у Божије руке у ишчекивању рафала који ће им пресудити. Земунски аеродром се већ називао у мешавини измаглице града на две реке и дима од ватри које су тињале над тек ослобођеним престоним градом.

У једном тренутку, Добникар је угледао са своје стране совјетског ловца који је смањив брзину летећи са њима „у пар“ и који је показивао руком према доле, сигнализирајући посади да одмах слети. Ђока Гвозденовић је одмах реаговао на Добникаров сигнал и наглим маневром носом ка доле, потврдио да је спреман да прати инструкције совјетског ловца. Лет је наставаљен и након „налажења“ заједничког језика са не мањом страхом и у наредним минутима до слетања на писту земунског аеродрома, за које време су их ескортивала четворица Руса.

Када су дотакли аеродромску писту, сва четири Јака су се престојила још док су они били у фази слетања да би док су они рулели, прелетели их у ниском разлазу као да су тиме хтели да сигнализирају „одбору за дочек“ да су приземљили неке велике швапске „зверке“...

А одбор за дочек и јесте био такав. Уместо санитетских возила која би се требала очекивати за прихват рањеника, а да је све било како треба, десетине наоружаних војника су просто окупирале платформу земунског аеродрома у ишчекивању да из немачког Јункерса изађу „зверке“. Ова тројица у авиону су и даље били бледи од страха, због онога што су прошли, али и због зебње од ишчекивања онога што тек треба да се деси. Када су изашли из пилотске кабине, покушали су некако и да ућуткају ону песму рањеника која готово да није престајала још од Никшића и који нису ни назирали каква се драма одвијала у последњих 10-15 минута. На крају су морали изаћи напоље...

А напољу, након почетног изненађења Совјета, можда и благог разочарања што није неки швабски генерал ухваћен, неспоразум је брзо решен.

Рањеници су прихваћени и превезени у болнице док је посада збринута ту на аеродрому и касније прикључена 1. транспортној групи из које је касније настао 119. транспортни пук којег је начелник био Ђорђе Ђока Гвозденовић, човек који је и прелетео наш први транспортни авион. Датум када су они прелетели из Никшића, 26. октобар 1944. године је узет за датум формирања транспортне авиације у нашем РВ, а Јункерс Ју-52, популарна „Јулка“ је под евиденцијским бројем „2“ (јер је то био и последњи број према нацистичкој евиденцији) још неколико година летео у склопу нашег РВ.

Петар Петковић, потпуковник у пензији
Сајт УПБЛПС

Уређује: мр
сц. др Часлав
Антић

Исхрана у време пандемије вируса корона

ПРАВИЛА КОЈА ЖИВОТ ЗНАЧЕ

Како би помогао људима да „прескоче“ вирус, стручњаци Градског завода за јавно здравље Београд, помажу упутством о исхрани и другим саветима

Прimaryн начин преноса корона-вируса са особе на особу је капљично-контактним путем. Да би се вирус пренео, у зависности од услова околине, потребно је да између две особе раздаљина буде мања од два метра. Такође, услед недовољно добрих хигијенских услова незаражена особа може доћи у контакт са телесним излучевинама заражене особе у којима се бележи присуство вируса у великој концентрацији, и онда их сама пренесе на сопствено лице, очи, нос или уста, уколико руке нису довољно добро опране.

Вода за пиће

Према свим актуелним и расположивим стручним подацима, до сада ни у једној држави где се појавила зараза, вирус covid-19 није регистрован у води за пиће централних градских система за водоснабдевање који снабдевају кориснике пречишћеном и хлорисаном водом за пиће.

Градски завод за јавно здравље Београд, и током епидемије, у потпуности обавља редовне и стриктне контроле квалитета воде за пиће београдског водовода, као и централних водовода који снабдевају суграђане у градским општинама на широј територији Београда.

Вода за пиће у дистрибутивној мрежи којом се снабдева становништво на територији Београда је у потпуности исправна и безбедна за коришћење.

Намирнице

Коронавирус, као изазивач тежег облика обољења дисајних путева не спада у групу вируса који се шире путем хране.

Уколико су намирнице правилно спреmlење и правилно запаковане, ризик од ширења коронавируса овим путем је изузетно низак.

Како не би дошло до контаминације амбалаже, намирница које се користе сирове, или готових јела која се допремају на кућну адресу, током трајања проглашене епидемије, сво особље које се налази у ланцу допремања намирница, припреме хране, доставе obroка, уз појачане мере личне и хигијене радног простора, треба да уз редовну (кецеља, мрежица за косу...) користи и додатну личну заштитну опрему (пре свега одговарајуће гумене рукавице и маску за лице).

Како је коронавирус изузетно осетљив већ на средњевисоку температуру спремања намирница (виша од 60 степени) у кућним условима је потребно уз појачане мере личне хигијене поштовати следећа четири важна корака:

–очисти (довољно је спрати сирове намирнице неколико минута под млазом хлад-

Витамины су универзално средство
за борбу против свих болести

не воде из водовода);

–раздвој (од велике важности је да намирнице које смо опрали и очистили не дођу у контакт са неочишћеним);

–скувај (важан је корак термички добро обрадити намирнице, висока температура свакако елиминише коронавирус);

–расхлади (оставити неколико минута да припремљена храна буде спремна за конзумирање)

На овај начин примењене мере максимално смањују ризик од преноса било ког патогена путем хране.

Наравно, обавезно је редовно прање руку сапуном и водом, пре свега након сваке посете продавници хране или супермаркету, као и након сваког контакта са намирницама које нису опране и очишћене.

Као једна од могућности је и коришћење брзосмрзнутих намирница (кукуруз, грашак, боранија, друго поврће, риба...) или конзервиране хране (обратити пажњу на могућ повећања садржаја кухињске соли у конзервираној храни и сухомеснатим производима, која може да утиче на раст крвног притиска, нарочито код срчаних болесника).

Исхрана

Правилна исхрана је од великог значаја за очување доброг општег стања организма као и нашег имуног система који нас брани од коронавируса, као и мноштва других вируса.

Током периода продуженог боравака у затвореном простору (стан, кућа...), са аспекта одржања општег доброг здравља, исхрану пре свега треба базирати на свежем воћу и поврћу (унос витамина), намирницама богатим беланчевинама (легуминозе, орашасто воће, млечни производи, јаја, месо) уз редован унос довољних количина течности два и више литара сваки дан (вода, чај, супа...).

У овом периоду треба избегавати зашећерене, негазиране или газирани сокове, и алкохолне напите, као и поховану, или храну пржену у уљу.

Услед продуженог боравака у затвореном

простору, без довољне изложености Сунчевој светлости, као и због значајно смањене физичке активности, нашем организму морамо обезбедити довољне количине пре свега витамина С, витамина D, калцијума (Ca), и беланчевина.

Витамин С

Намирнице богате витамином С су цитруси (лимун, поморанџа, мандарине...). Могу се користити и суплементи у дневној дози витамина С од 500 мг за одрасле здраве особе. Како витамин С спада у витамине растворљиве у води, он се не може акумулirati у нашем организму и потребно га је уносити свакодневно. Нема научног смисла узимати веће дозе витамина С од препоручених јер наш организам искористи само колико му је потребно за тај дан, а „вишак“ би ва избачен, пре свега путем урина, па у циљу очувања функције бубрега не треба претеривати са уносом овог, а ни једног другог витамина.

Витамин D

Намирнице богате витамином D су уља (пре свега рибље, маслиново уље...), кравлје или сојино млеко са додатим витамином D, као и жуманце кокошијег јајета. Могу се користити и суплементи у препорученој дневној дози од 1000 иј за одрасле здраве особе. Витамин D спада у витамине који се могу таложити у нашем организму, могу се узимати и једнократно у већој дози (једном недељно на пример), али не сме се уносити у повећаним количинама дужи временски период јер може доћи до потенцијално токсичног учинка витамина D услед нагомиланья у организму.

За активацију витамина D потребно је да сваки дан у трајању од најмање 10 минута будемо под директним утицајем Сунчеве светлости (боравак на тераси, или уз отворен прозор).

Калцијум (Ca)

Услед боравака у затвореном простору, смањеног кретања, и недостатка витамина D који је неопходан за правилан метаболизам калцијума, постоји могућност слабљења коштаног ткива, нарочито код старијих особа. Намирнице богате овим важним минералом су пре свега млеко и млечни производи (сир, кајмак, путер...), али и кувани сок од парадајза (укључујући и пастеризовани „пелат“ парадајз). Могу се користити и суплементи у дневној дози од 1000 мг Са за одрасле здраве особе. Ради правилне уградње калцијума у кости, добро је вршити редовну физичку активност, вежбе које је могуће радити у затвореном простору.

Беланчевине

Смањена физичка активност, уз недовољно кретање у затвореном простору, доводи до убрзаног губљења мишићне масе, нарочито код старијих особа, процес познат и као саркопенија. Намирнице богате беланчевинама су беланце кокошијег јајета, млеко, млади сир, месо (телетина, свињетина, ћуретина, пилетина, риба,...), легуминозе (пасуљ, грашак, сланутац...), хлеб. Код старијих особа је препоручено и додавање одређених количина млека у праху у храну (или кафу) како би се повећао садржај беланчевина у сваком obroку. У циљу одржања „здрога“ мишићног ткива, потребно је редовно радити физичке вежбе које су могуће у затвореном простору (за млађе особе чучњеви, склекови, згибови, са или без додатог оптерећења, а за старије пре свега изометричке вежбе које се могу изводити и седећи на столици или на кревету).

Зашто се разбољевамо лети и како то спречити

ШТЕТНОСТ КЛИМА-УРЕЂАЈА

Кијање, блага грлобоља и промуклост чести су симптоми прехладе која се најчешће појављује када је хладно. Ипак, док безбрижно уживате у лету и сунцу на летњим температурама изнад 27 степени, може вас изненадити прехлада. У наставку вам доносимо објашњења зашто се разбољевамо лети и на који начин се може спречити прехлада.

Прехлада је могућа и на високим температурама, иако су најчешћи узроци летње прехладе управо стрес накупљен у зимској сезони, мењање дневних навика, велике промене у температури или непотпун опоравак након зимских прехлада.

Сви наведени узроци директно делују на имунолошки систем, а прехлада се манифестује готово увек као последица ослабљеног имунолошког система. На пример, за време зимских прехлада често се узимају антибиотици, који, иако помажу у борби против лоших бактерија, исто тако уништавају и оне корисне бактерије који се налазе у цревној флори. Уништавањем добрих бактерија слаби имунолошки систем.

Улога дигестивног тракта у варењу хране

и снабдевању тела енергијом, коју добијамо од разграђених елемената хране, веома је битна. Пробавни тракт апсорбује витамине, минерале, елементе у траговима и све друго што је потребно за нормално одвијање метаболичких процеса. Зато настојте да, након прехладе, обновите цревну флору кроз правилну исхрану, конзумирањем млечних ферментисаних намирница попут јогурта, кефира и сл.

Спољашњи утицаји из природе свакодневно тестирају издржљивост нашег организма. Лети, осим што се суочавамо с високим температурама, оно што још више ште-

ти су климатизоване просторије у којима је ваздух прехладан и у неретким случајевима недовољно чист. Штетни микроорганизми налазе се у многим клима – уређајима: у аутомобилима, у становима, јавном превозу, авионима и др.

Клима – уређаји у јавном превозу су, за време летњих месеци због велике количине путника, права ризница штетних микроорганизама.

Клима уређаји знатно исушују ваздух у просторијама које хладе, исушујући тако слузницу и дисајне путеве. Исцрпљен респираторни систем постаје слободан терен за бактерије и тада се јавља кијање, кашаљ и грлобоља.

Дакле, претерано хлађење није једини узрок штетног деловања клима уређаја. Приликом подешавања температуре у климатизованим просторима, избегавајте превелике разлике у температури у односу на спољну температуру.

Редовно чистите и мењајте филтере, како би се бар у својим домовима и радним окружењима заштитили од штетних бактерија.

Избегавајте јавне превозе, осим ако је то заиста неопходно. Шетња ће деловати двојструко боље на ваш организам.

Недостатак сна и одмора проузрокује додатни стрес организму, што онемогућава нормално функционисање имуног система.

Хидрирајте се, живите живот без стреса, са довољно сна и ваш организам ће бити осетно јачи и спреман да се одбрани од негативних спољних утицаја и могућих обољења.

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, односно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање го-

вора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје. Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

До краја јуна ове године у свим Zonex

ото-аудиолошким центрима, уз бесплатно тестирање слуха, обезбеђени су попусти за куповину новог слушног апарата до 25% и плаћање на 12 месечних рата. За кориснике који не могу да посете ото-центре, обезбеђује се долазак на кућну адресу.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

NAJBOLJE Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Beograd, Sazonova 18a
Tel: 011/2435-924

Novi Beograd, Bulevar Crvene armije 11v
Tel: 011/77-09-099

Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 111
Tel: 021/66-22-757

www.slusniaparatzonex.rs
info@slusniaparatzonex.rs

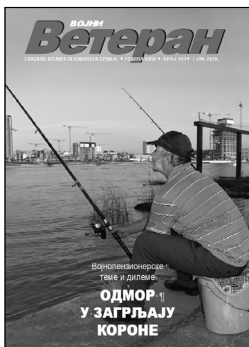

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Насловна
страна:

Звонимир
Пешић

Година XVIII. Број 197. ЈУН / ЈУЛ, 2020.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабач),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;

За потребе војних пензионера обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахрањивања преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигуранци.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
- Умањење укупних трошкова за висину рефундације
- бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону заказивање почасне јединице ради одавања почаста преминулим старешинама може се обавити путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Љубав је болест која са
оздрављењем умире.*

*Постојање породичног
стабла флагрантан је доказ
да смо сиили са дрвета.*

*Друга младост. то је
лудост на квадрат.*

*Овде коло више не воде виле,
него – бесне кобиле!*

*Жену, а не земљу треба
одрађивати! Она рађа оне
који ће обе обрађивати!*

*У љубави освета је
најупечатљивија посвета.*

Славољуб Миловановић

TANJA^{dent}

Стоматолошка ординација „ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких услуга војним пензионерима и члановима њихове породице, са 10% попушта.
Такође се нуди и могућност одложеног плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х